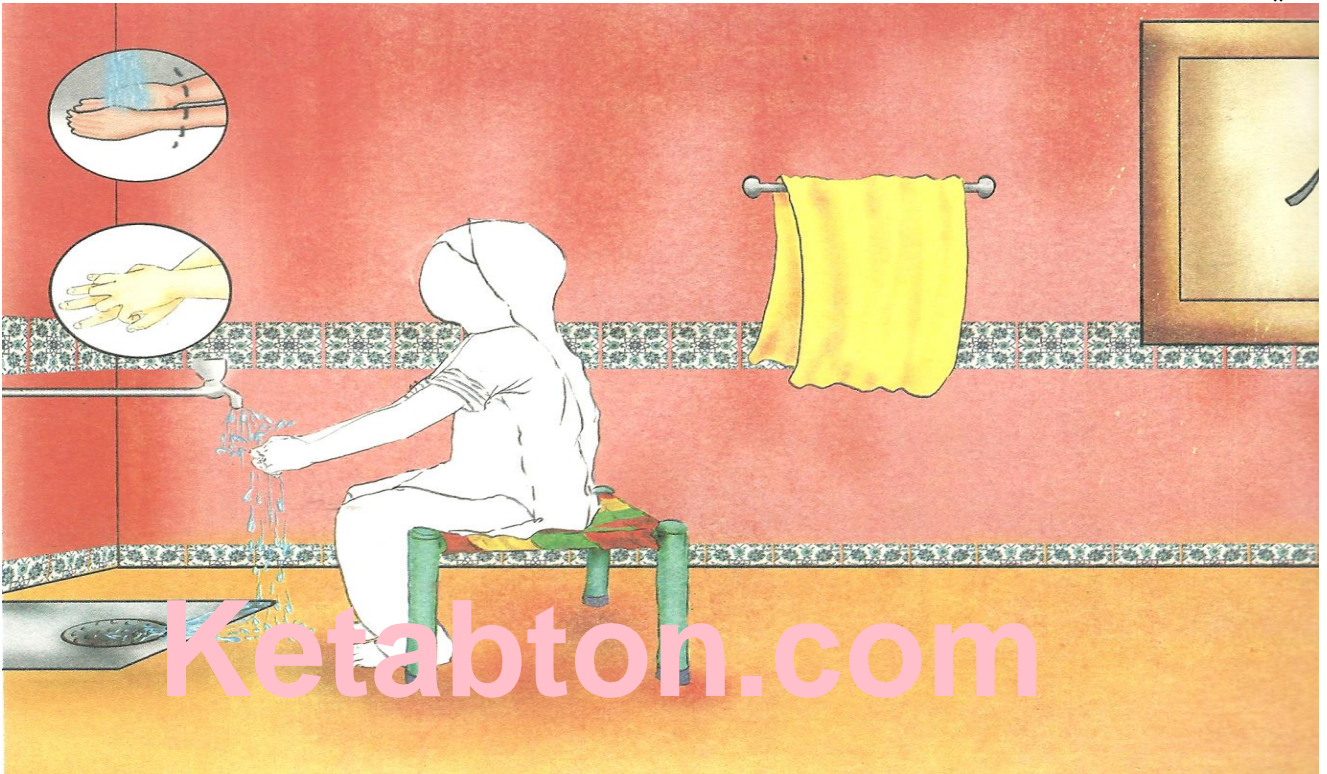

مخکي تر هر څه د لاسو پر ټول زده کره

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: ★ ماشومانو ته د اوداسه گټي بيان کړئ. ★ الله تعالی پاکي کوونکي خوبنوي. (۱) پشکه الله تعالی اودس کوونکو ته د هغوی گناهونه وربخښي. (۲) په اوداسه سره ناپاکي او چټلي ليري کيږي. ★ ماشومانو ته اودس کول ور زده کړئ يعني دا چي تر اوداسه مخکي په زړه کي اراده وکړي چي د الله جل شانهُ د راضي کولو او پاکي حاصلولو لپاره اودس کوم. (۳) د بسم الله الرحمن الرحيم په ويلو سره اودس شروع کړئ. (۴) اول لاسونه تر مړوندو پوري پر ټولئ. (۵) لومړی راسته او بيا چپه لاس پر ټولئ. (۶) او گوتي هم خلال کړئ. (۷) که دي انگشتری په گوته وي نو هغه سره وښوروی. (۸) که پر لاسو باندي داسي رنگ وي يا رنگ ناخن وي چي اوبه تر پوستکي پوري نه سي رسېدلای نو هغه ليري کړئ چي اوبه د بدن تر هغو برخو پوري ورسيږي چي په اوداسه کي ئې پر ټول ضروري دي او دې ته بايد ښه پام وسي چي په اوداسه کي يو ځای وچ پاته نه سي. (۹)

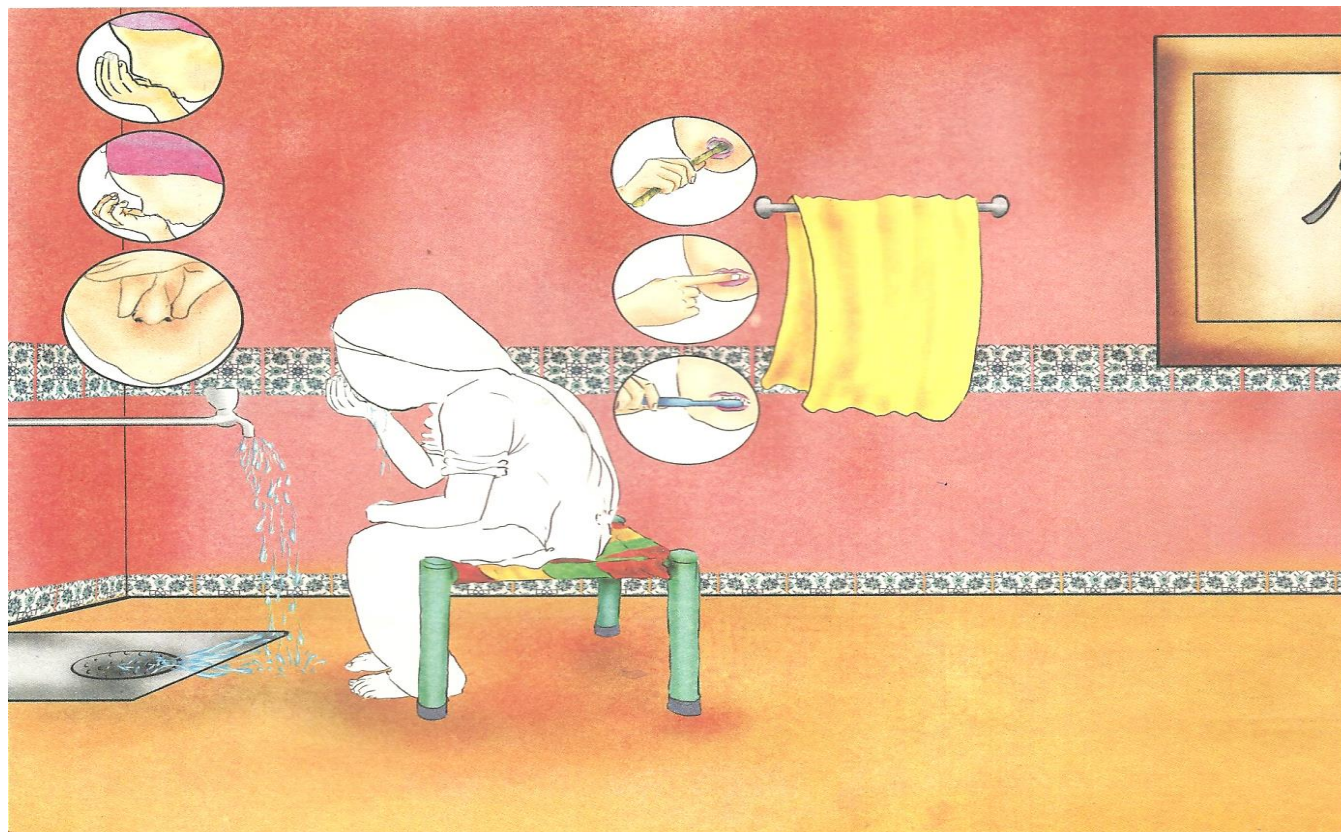
تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه وړياد کړئ. مثلاً: د اوداسه گټي کومي دي؟ د اوداسه نيت څنگه کيږي؟ د څه شي په ويلو سره بايد اودس شروع کړل سي؟ لاسونه بايد څنگه او تر کومه ځايه پر ټولل سي؟ آیا گوتي خلا لېدل غواړي؟ که پر بدن داسي يوشی وي چي د اوداسه اوبه بدن ته نه پرېږدي نو څه بايد وکړل سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

۱: التوبة: ۱۰۸.
 ۲: صحيح المسلم: باب خروج الخطايا مع ماء الوضوء، حديث نمبر: ۵۷۷-۵۷۸، ۱۲۱ مخ.
 ۳: صحيح البخاري: باب كيف كان بدء الوحي، حديث نمبر: ۱، ۱ مخ.
 ۴: سنن ابى داود: باب فى التسمية على الوضوء، حديث نمبر: ۱۰۱، ۱۰۲، ۳۱ مخ.
 ۵: صحيح البخاري: باب الوضوء ثلاثا ثلاثا، حديث نمبر: ۱۵۹، ۳۲ مخ.
 ۶: صحيح البخاري: باب التيمن فى الوضوء والغسل، حديث نمبر: ۱۶۸، ۳۴ مخ.
 ۷: سنن الترمذي: باب فى تحليل الاصابع، حديث نمبر: ۳۸-۳۹، ۱۲ مخ.
 ۸: المصنف لابن ابي شيبة: باب فى تحريك الخاتم فى الوضوء، حديث نمبر: ۴۲۴-۴۳۴، ۳۷۰-۳۷۲ مخونه.
 ۹: صحيح المسلم: باب وجوب استيعاب جميع اجزاء محل الطهارة، حديث نمبر: ۵۷۶، ۱۲۱ مخ.

ماته خوله پرپولل هم رازده کره

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ★ ماشومان وپوهوئ چې مسواک ووهي. (۱۰) د مسواک گټي ورته بيان کړئ چې خوله پاکوي او الله تعالی په راضي کيږي. (۱۱) مسواک وهل سنت عمل دی. (۱۲) د کوم لمانځه دپاره چې مسواک وهل سوئ وي تر هغو اويا (۷۰) لمنځونو بڼه دی چې د هغه لپاره مسواک نه وي وهل سوئ. (۱۳) که مسواک پيدانه سي نو پرځای ئې د غاښو برس يا د راسته لاس د شهادت گوته وکاروئ. (۱۴) مسواک بايد د غاښو پر راسته او چپه خواوو ووهل سي. (۱۵) بيا درې واړه په بڼه توگه غرغره وکړئ. (۱۶) په راسته لاس خوله پرپولل سنت طریقه ده. (۱۷) او درې واړه په بڼه توگه په پزه اوبه وگرځوئ. (۱۸) په چپه لاس پزه سوڼ کړئ. (۱۹)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې بڼه وړپياد کړئ. مثلاً: د مسواک گټي څه دي؟ که مسواک نه وي څه بايد وکړل سي؟ خوله بايد په کوم لاس پرپولل سي؟ د مسواک وهل سنت طریقه کومه ده؟ څو واړه بايد په پزه اوبه وگرځول سي؟ پزي ته بايد په کوم لاس اوبه ور واچول سي؟ پزه بايد په کوم لاس پاکه سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته وواياست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

^{۱۰}: صحيح البخاری: باب السواک يوم الجمعة، حديث نمبر: ۸۸۷-۸۸۹، ۱۴۳مخ.

^{۱۱}: سنن النسائي: باب الترغيب في السواک، حديث نمبر: حديث نمبر: ۵، ۱مخ.

^{۱۲}: صحيح البخاری: باب السواک، حديث نمبر: ۲۴۴، ۴۵مخ.

^{۱۳}: مرقاة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح، باب السواک، حديث نمبر: ۲۸۹، ۲توک، ۹۲مخ.

^{۱۴}: كنز العمال: السواک، حديث نمبر: ۲۶۱۶۲، ۶توک، ۱۳۷مخ.

^{۱۵}: ويستحب ان يبدأ بالجانب الايمن من فیه عرضاً. مرقاة المفاتيح: ۸۰مخ، ۲توک. رياض الصالحين: حديث نمبر: ۸۳۲، ۲۲۱مخ.

^{۱۶}: صحيح البخاری: باب المضمضة في الوضوء، حديث نمبر: ۱۶۴، ۳۳مخ.

^{۱۷}: صحيح النسائي: باب بأى اليمين يتضمض، حديث نمبر: ۸۵، ۱۱مخ.

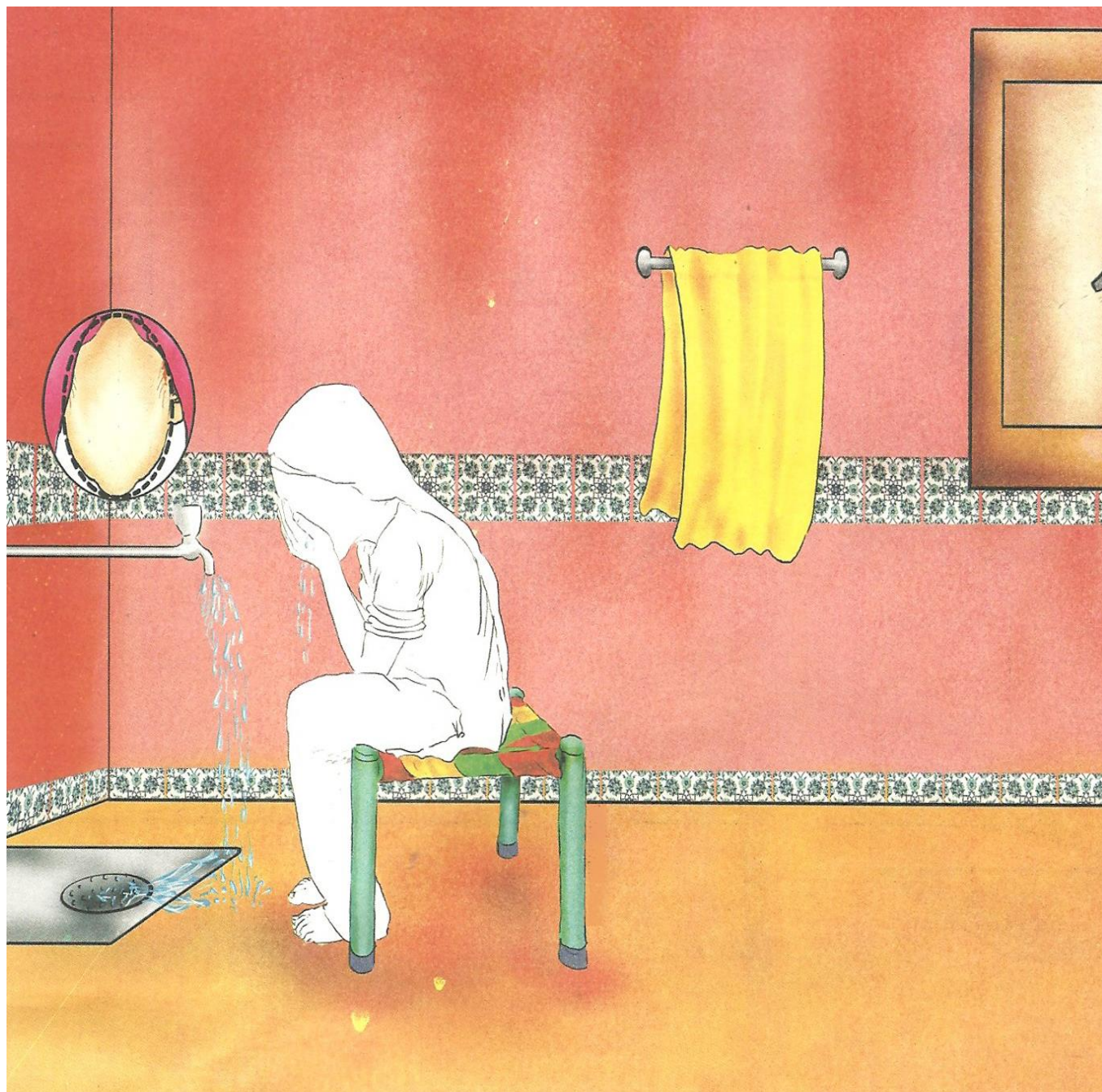
^{۱۸}: صحيح البخاری: باب الاستنثار في الوضوء، حديث نمبر: ۱۶۱، ۲۳مخ.

^{۱۹}: سنن النسائي: باب بأى اليمين يستنثر، حديث نمبر: ۹۱، ۱۲مخ.

ماته دمخ پرپولل را و بنیه

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ★ درې واره مکمل مخ پرپوله. (۲۰) یعنی د ورپښتانو د راشنه کېدو څخه بیا د زني ترلاندي برخي پوري او د یوه غوږ د نرمۍ څخه بیا تر د بل غوږ تر نرمۍ پوري ټوله مخ پرپولي. (۲۱)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: مخ باید څو واره پرپولل سي؟ د کوم ځای څخه تر کوم ځایه باید پرپولل سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سئ) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

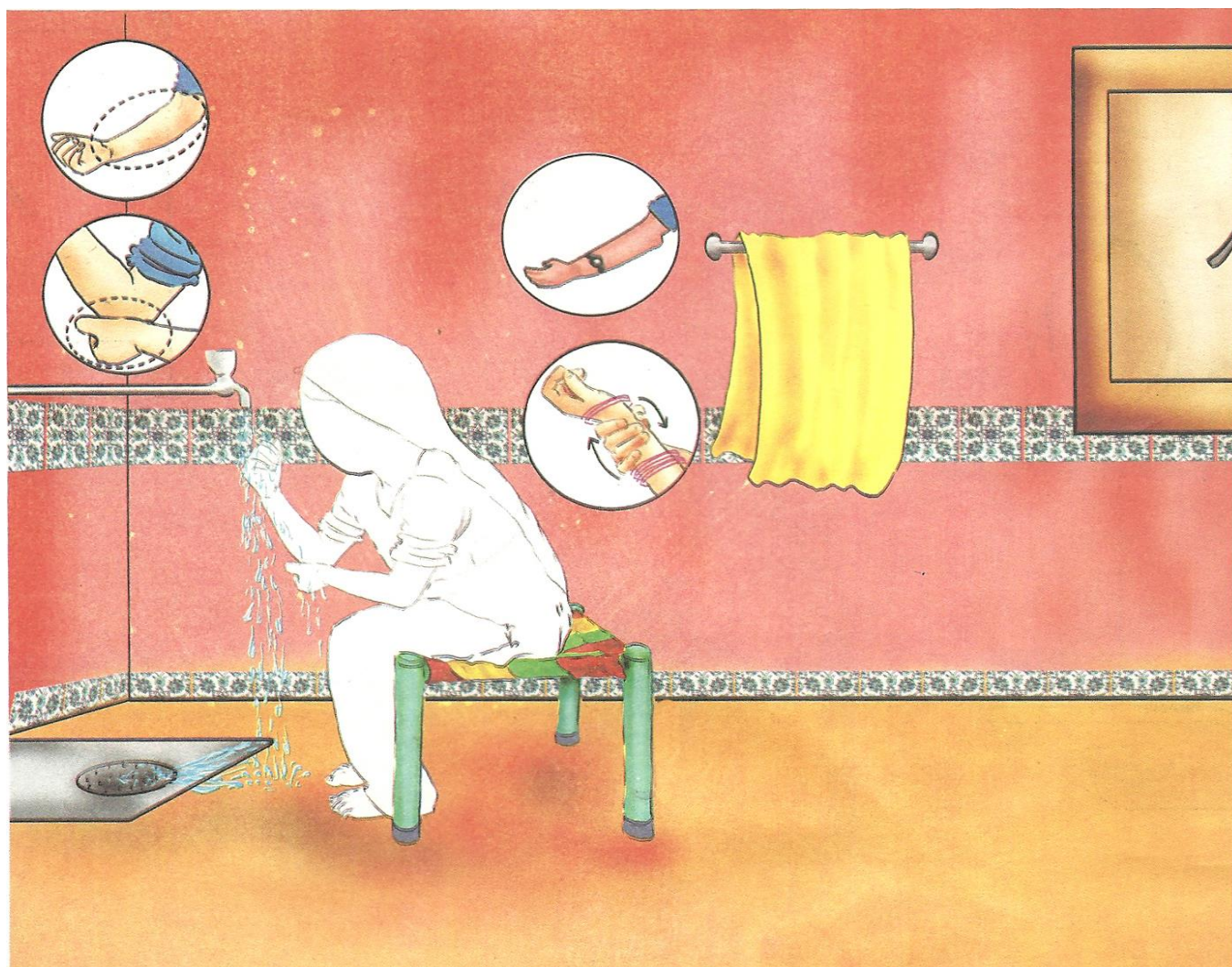
^{۲۰}: صحیح البخاری: باب الوضوء ثلاثا ثلاث، حدیث نمبر: ۱۵۹، ۳۲ مخ.

^{۲۱}: وحد الوجه من قصاص الشعر الى اسفل الذقن والى شحمتي الاذنين. الهداية: كتاب الطهارة، ۳۰ مخ.

اوس د ټوله لاپرېولل رازده کره

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ★ دواړه لاسونه درې واره د څنګلو سره پرېولئ. (۲۲) او ماشومانو ته دا هم ور وښیاست چې په ټولو ښو کارونو کې د راسته طرف څخه شروع کول د نبي عليه سلام سنت طریقه ده. (۲۳) نو تاسو یوازې په اوداسه کې نه بلکه په هر کار کې دې ته پام وکړئ مثلاً: اول راسته لاس بیا چپه لاس، اول راسته پښه بیا چپه پښه. ★ کوم ځای چې په اوداسه کې پرېولل غواړي که پر هغه ځای باندي یو شی وي لکه ساعت، لاس بند، بنگرې، غوږ والي، لاس بند، انگشتری یا رنگ ناخون نو پام مو وي چې باید وښورول سي ترڅو د بدن لاندې حصې ته اوبه ورسېږي. (۲۴)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتنې وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کړئ. مثلاً: لاس باید څو واره پرېولل سي؟ تر کومه ځایه باید پرېولل سي؟ که چا یو شی په لاس کې وي نو باید څه شی په پام کې ونیسي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سي) ماشومانو ته وایاست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

^{۲۲}: صحیح البخاری: باب الوضوء ثلاثا ثلاث، حدیث نمبر: ۱۵۹، ۳۲ مخ.

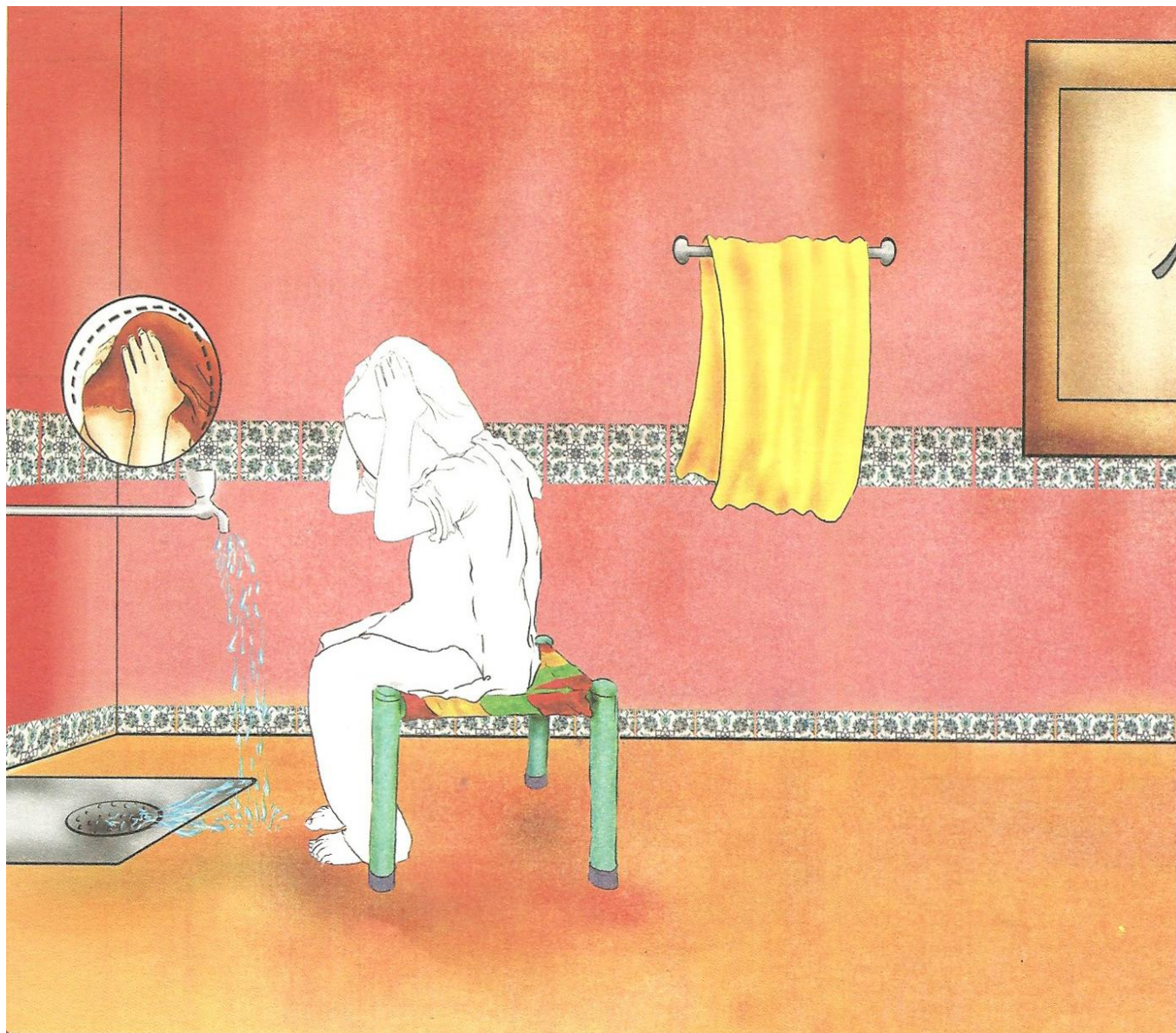
^{۲۳}: صحیح البخاری: باب التین فی الوضوء والغسل، حدیث نمبر ۱۶۸، ۳۲ مخ.

^{۲۴}: صحیح المسلم: باب وجوب استیغاب جمیع اجزاء محل الطهارة، حدیث نمبر ۵۷۶، ۱۲۱ مخ.

د سر مسح څنگه کيږي؟

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: يو وار د ټول سر مسح وکړئ. د سر د مسح کولو اسانه طريقه داده چي د دواړو لاسو گوتي او ورغوي لاندې کړل سي او د سر پر مخکني برخه کښېښول سي او دا رقم شاته کش کړل سي چي ټول سر مسح سي. (۲۵) د سر (د مسحي) سره، د گوتو په شا باندي د غاړي اخري حصه يعني خټه مسح هم وکړئ. (۲۶)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: سر بايد څو واره مسح سي؟ د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوري بايد مسح سي؟ د سر د مسحه کولو دپاره اسانه طريقه کومه ده؟ آیا د سر سره بايد د غاړي مسح هم وکړل سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

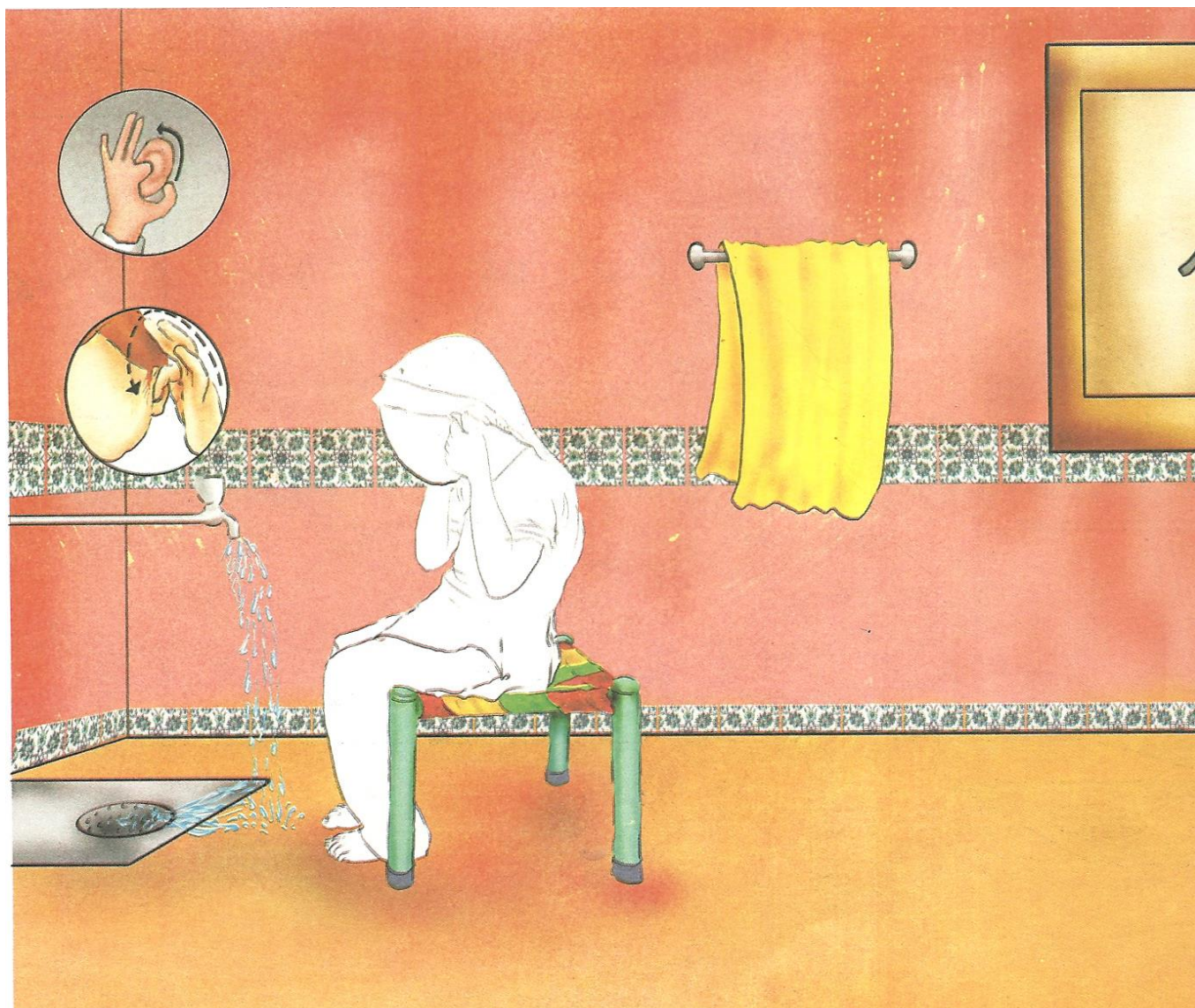
^{۲۵}: صحيح البخاري: باب مسح الرأس مرة، حديث نمبر: ۱۹۲، ۳۸مخ.

^{۲۶}: فقد روی مرفوعاً من توضأ ومسح عنقه وقي الغل يوم القيمة. رواه الديلمي في مسند الفردوس. الفقه الحنفي في ثوب الجيب: ۷۹مخ.

اوس نو د غورې مسح څنگه وکړم؟

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ★ د ستر مسحي وروسته يو وار د غورې مسحه هم وکړئ. د غورې د مسحي لپاره دوهم وار د لاسو لنډولو ضرورت نسته بلکه د سرد مسحي لپاره چي لاسونه لاندې سوي وه هغه کافي دي. (۲۷) د غورې د مسحي اسانه طريقه داده چي د غورې په سوريانو او دننه برخه کي شاوخوا د شهادت گوتي سره راتيري کړئ او په بټو گوتو سره د غورې شامسح کړئ. (۲۸) او د غورې نو په سوريو کي خمچه گوته وبنورئ.

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه وریپاد کړئ. مثلاً: د غورې مسح باید څو واره وسي؟ آیا د غورې د مسح کولو لپاره لاسونه بیا لندېدل غواړي؟ غورېونه باید څنگه مسح سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

^{۲۷} سنن نسائي: باب مسح الاذنين مع الرأس و ما يستدل به على انها من الرأس، حديث نمبر: ۱۰۲-۱۰۳، ۱۴مخ.
^{۲۸} سنن نسائي: باب مسح الاذنين مع الرأس و ما يستدل به على انها من الرأس، حديث نمبر: ۱۰۲-۱۰۳، ۱۴مخ.
 وايضا: حاشية الطحطاوى على مراق الفلاح، ۷۶مخ. وايضا: الفقه الحنفى، ۱، اتوک، ۷۸مخ.

پښې باید څنگه پرېولل سي؟

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ★ پښې د بجلکو سره درې واړه پرېولئ. (۲۹) پام کوئ چې تلي، بجلکي يا پوندي وچي پاته نه سي. اول راسته پښه پرېولئ بيا چپه پښه. ★ د پښو گوتي هم خلال کړئ. (۳۰) اودس په ترتيب سره وکړئ، يعني اول نيت وکړئ، بيا بسم الله وواياست، بيا دواړه لاسونه تر مړوندو پوري پرېولئ او گوتي هم خلال کړئ، بيا مسواک ووهئ او خوله پرېولئ، بيا پزي ته اوبه واچوئ، بيا مخ پرېولئ، بيا تر څنگلو پوري لاسونه پرېولئ، بيا د سر، غوږونو او غاړي مسح وکړئ او بيا پښې پرېولئ. (۳۱)

د اوداسه فرضونه څلور دي: درې اندامونه پرېولل او يو اندام مسح کول، يعني (۱) مخ پرېولل (۲) دواړه لاسونه د څنگلو سره پرېولل (۳) دواړي پښې د بجلکو سره پرېولل (۴) د سر مسح کول (۳۲) (که ددغو فرضو څخه يو هم پاته سي نو اودس نه صحيح کيږي چې بيا لمونخ هم نه صحيح کيږي)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: پښې باید څو واړه پرېولل سي؟ د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوري باید پرېولل سي؟ آیا د پښې گوتي خلالېدل غواړي؟ د اوداسه ترتيب څنگه دی؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته وواياست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه وراصلاح کړئ.

^{۲۹}: صحيح البخاري: باب الوضوء ثلاثا ثلاثا، حديث نمبر: ۱۵۹، ۳۲مخ.
^{۳۰}: سنن الترمذي: باب في تحليل الاصابع، حديث نمبر: ۳۸-۴۰، ۱۲مخ.
^{۳۱}: صحيح المسلم: باب صفة الوضوء وكأله، حديث نمبر: ۵۳۸-۵۳۹، ۱۱۴-۱۱۵مخونه.
^{۳۲}: المائدة: ۶.

ماتہ اذان د سم تلفظ سره را پياد کره او د اذان جواب هم رازده کره

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ	اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ	أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ	حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ	حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
اللَّهُ أَكْبَرُ	اللَّهُ أَكْبَرُ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (۳۳)

ماشومانو ته ئې ورزده کرئ: ★ انجونو ته اذان د تلفظ سره ورپياد کرئ مگر انجونو ته اذان يوازي ددې لپاره ورپياد کرئ چي د اذان جواب ورکولای سي او ماشومانو ته وواياست چي انجونو بايد اذان و نه کرئ. (۳۴) او په کنبته اواز جواب ورکرئ. ★ د اذان جواب زده کرئ. طريقه يې دا ده چي مؤذن څه وايي هغه دي تکراروي، البته دحَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ په جواب کي لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ويل کيږي. (۳۵) د سهار په اذان کي دغه توري وراضافه کيږي، الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ. (۳۶) د الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ په جواب کي صَدَقْتَ وَبَرَرْتَ ويل کيږي. (۳۷)

تمرین: اذان او درود شريف د سم تلفظ سره ورته وواياست، د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتنې وکرئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کرئ. مثلاً: د اذان جواب څنگه ورکول کيږي؟ د حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ په جواب کي بايد څه وويل سي؟ د الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ په جواب کي بايد څه وويل سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کرئ او که کوم ځای غلط وي هغه وراصلاح کرئ.

تر اذان وروسته کومه دعاء وکرئ؟

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ (۱) وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ (۲) آتِ مُحَمَّدَ بْنَ الْوَسِيئَةَ وَالْفَضِيئَةَ (۳) وَاَبْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً الَّذِي وَعَدْتَهُ (۴) إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ. (۳۸)

۳۳: سنن ابی داؤد: باب کیف الاذان، حدیث نمبر: ۵۰۱/۴۹۹، ۱۱۱-۱۱۲ مخونه.

۳۴: المصنف لابن ابی شیبه: باب فی النساء من قال لیس علیهن اذان ولا اقامة، حدیث نمبر: ۲۳۲۶-۲۳۲۵، ۲۰ توک ۳۶۶-۳۶۷ مخونه.

۳۵: صحیح المسلم: باب استحباب القول مثل قول المؤذن لمن سمعه ثم یصلی علی النبی ﷺ ثم یسأل الله له الوسیلة، حدیث نمبر: ۸۴۸-۸۵۱، ۱۶۳ مخ.

۳۶: سنن ابی داؤد: باب کیف الاذان، حدیث نمبر: ۵۰۴/۵۰۱/۵۰، ۱۱۲-۱۱۳ مخونه.

۳۷: الاذکار النوویة: باب ما یقول من سمع المؤذن والمقیم، ۳۶ مخ.

۳۸: صحیح البخاری: باب الدعاء عند النداء، حدیث نمبر: ۶۱۴، ۱۰۲ مخ.

اوس اقامت هم رازده کره

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (۳۹)

ماشومانو ته ئې ورزده کرئ: ★ د اذان تر جواب وروسته باید پر نبی کریم علیه سلام درود شریف وویل سي. (۴۰) ماشومانو ته د اذان دعاء او اقامت د سم تلفظ سره ورپیاد کرئ. خو اقامت یوازي ددې لپاره چي انجونې د ضرورت په وخت کي په کښته آواز جواب ورکړي. (۴۱) ماشومانو ته دا ورزده کرئ چي د اذان تر جواب وروسته باید د نبی کریم علیه سلام لپاره د وسیلې دعاء وکړي ترڅو د قیامت په ورځ مو د رسول الله صلی الله علیه وسلم شفاعت نصیب سي. (۴۲) هر وخت چي د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نوم یاد سي نو صلی الله علیه وسلم وواياست. (۴۳) د اقامت جواب زده کرئ: طریقه ئې دا ده چي مؤذن څه وایي هغه دي تکراروي، البته د حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ په جواب کي لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ویل کیږي ★ د قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ کي باید أَقَامَهُ اللَّهُ وَ آدَامَهَا وویل سي. (۴۴) ماشومانو ته په ټوله کتاب کي هر ځای وقف ورزده کرئ. مثلاً: د وقف په وخت باید آخري حرف ساکن وي، د وقف په حالت کي دوه زوره والا تنوین په الف بدلېږي او په وقف کي گول تاء (ة) په هاء (ه) بدلېږي.

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپیاد کرئ. مثلاً: د اذان او اقامت څه فرق دی؟ د اذان دعاء د سم تلفظ سره ورڅخه واورئ؟ د ماشومانو څخه د وسیلې دعاء او اقامت د سم تلفظ سره واورئ؟ د ماشومانو څخه وپوښتئ چي په اقامت کي د قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ په جواب کي باید څه وویل سي او کوم ځای چي غلط وو هغه ور اصلاح کرئ.

^{۳۹}: سنن ابی داؤد: باب کیف الاذان، حدیث نمبر: ۵۰۷/۵۰۶/۵۰۲/۴۹۹، ۵۰۷/۵۰۶/۵۰۲/۱۱۱-۱۱۴، و فی الباب فی الاقامة، حدیث نمبر: ۵۱۰، ۱۱۶مخ.
^{۴۰}: صحیح المسلم: باب استحباب القول مثل قول المؤذن لمن سمعه ثم یصلی علی النبی ﷺ ثم یسأل الله له الوسيلة، حدیث نمبر: ۸۴۸، ۱۶۳مخ.
^{۴۱}: المصنف لابن ابی شیبه: باب فی النساء من قال لیس علیهن اذان ولا اقامة، حدیث نمبر: ۲۳۲۶-۲۳۳۵، ۲ توک ۳۶۶-۳۶۷مخونه.
^{۴۲}: المصنف لابن ابی شیبه: باب فی النساء من قال لیس علیهن اذان ولا اقامة، حدیث نمبر: ۲۳۲۶-۲۳۳۵، ۲ توک ۳۶۶-۳۶۷مخونه.
^{۴۳}: سنن الترمذی: باب قول رسول الله صلی الله علیه وسلم (رغم انف رجل)، حدیث نمبر: ۳۵۴۶-۳۵۴۵، ۸۰۸ مخ.
^{۴۴}: سنن ابی داؤد: باب ما یقول اذا سمع الاقامة، حدیث نمبر: ۵۲۸، ۱۱۹ مخ.

د لمانخه تر آداء مخکي کوم شيان په ياد ولرم؟

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ★ تر لمانخه مخکي په ياد ولرئ چې تاسو بايد اودس ولرئ. (۴۵) ستاسو کالي (۴۶) او د لمانخه خای بايد پاک وي. (۴۷) او ستاسو مخ بايد د قبلې خواته وي. (۴۸) تر لمانخه مخکي مو بايد دې ته ښه پام وي چې د مخ، لاسونو او پښو څخه ماسوا ستاسو ټول بدن بايد په جامه پټ وي. (۴۹) ځکه که د سرد ورپښتانو، غوړ يا د بدن د بلي برخي څلورمه حصه د دومره وخت لپاره ښکاره سي چې د يوه رکن (درې واړه سبحان ربی العظیم په اندازه) پکښي ويل کيږي نو لمونخ نه صحيح کيږي خو که د دې څخه کم وخت ښکاره پاته سي او بيا يې ژر پټ کړي نو لمونخ صحيح دی خو دا کار گناه ده. (۵۰) ته بايد سيده ودرېږي او نظر دي هم د سجدي پر خای وي. داسي سيده ولاړه چې د سجدي خای ليدلای سي. (۵۱) ستا د پښو گوتي هم بايد د قبلې طرف ته وي او دواړي پښې سيده د قبلې طرف ته کړه. (۵۲) (پښې راسته او چپه خواته کږول د سنت خلاف دي) ★ انجونو ته ورزده کړئ چې لمونخ بايد يوازي وکړي.

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه وريپاد کړئ. مثلاً: د ماشومانو څخه وپوښتئ چې د لمانخه د شروع کولو څخه مخکي بايد کوم شيان په پام کي ونيول سي؟ ستاسو مخ بايد کومې خواته وي؟ او ستاسو نظر بايد پر کوم خای وي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي آداء کړي او که کوم خای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

د لمانخه د شروع کولو پر وخت بايد کوم شيان په پام کي ونيسم؟

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ماشومان پوه کړئ چې د ستر په خاطر د انجونو لپاره د کور په خونه کي لمونخ کول ډېر ښه دی. (۵۳) په زړه کي نيت وکړه چې فلانی لمونخ کوم، په ژبه ويل ضروري نه دي. ★ د لمانخه د شروع په وخت کي بايد لاسونه تر غوړو پوري نه بلکه تر اوږو پوري پورته سي او هغه هم په پورني کي دننه، د پورني څخه را ايستل او بيا پورته کول نه دي په کار. (۵۴) او بيا لاسونه داسي پورته کړئ لکه لوړ چې يې بيان وسو، الله اکبر ووايست او لاسونه پر سينه داسي کښېږدئ چې د راسته لاس ورغوی د چپه لاس پر شا باندي وي. (۵۵) انجونو دي د هلکانو په رکم تر نامه لاندي لاسونه نه نيسي. (۵۶)

^{۴۵}: المائدة: ایت نمبر: ۶.

^{۴۶}: المذثر: ایت نمبر: ۴.

^{۴۷}: البقرة: ایت نمبر: ۱۲۵ و في سنن ابی داؤد: باب اتخاذ المساجد فی الدور، حدیث نمبر: ۴۵۵-۴۵۶، ۱۰۳-۱۰۴ مخونه.

^{۴۸}: البقرة: ایت نمبر: ۱۴۴.

^{۴۹}: سنن ابوداؤد، کتاب الطهارت، باب المرأة تصل بغير خمار، حدیث نمبر: ۶۴۱، ۱۴۰ مخ.

^{۵۰}: وهي في الصلوة مكشوفة الرأس او نحوه فسترته بعمل قليل قبل اداء ركن جازت... الخ. کيږی: ۲۱۵ مخ.

^{۵۱}: كنز العمال: حروف الصاد، كتاب الصلاة، من قسم الاقوال، الباب الثالث في احكام الصلاة ومفسداتها ومكلائها، الفصل الثالث، حدیث نمبر: ۲۰۹۸، مخ.

^{۵۲}: صحيح البخاری: باب يستقبل باطراف رجله القبلة: باب نمبر ۱۳۱، ۱۳۱ مخ.

^{۵۳}: سنن ابی داؤد: باب التشديد في ذلك، حدیث نمبر: ۵۶۹-۵۷۱، ۱۲۷ مخ.

^{۵۴}: المصنف لابن ابی شيبة: باب في المرأة اذا افتتحت الصلاة الى أين ترفع يديها، حدیث نمبر: ۲۴۸۶-۲۴۹۰، ۴۲۱-۴۲۲ مخونه.

^{۵۵}: صحيح المسلم: باب وضع يده اليمنى على اليسرى بعد تكبيرة الإحرام تحت صدره فوق سترته ووضعها في السجود على الأرض حذو منكبيه. حدیث نمبر: ۸۹۶، ۱۷۰ مخ.

^{۵۶}: السعابة: ۲ ټوک، ۱۵۶ مخ.

د قیام (ولاري) په حالت کي کوم شيان په پام کي ولرم؟

★ که یوازې لمونخ کوی نو اول سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ، وروسته تعوذ (اعوذ بالله من الشيطان الرجيم) او تسميه (بسم الله الرحمن الرحيم)، بيا سورة فاتحه (الحمد لله) او وروسته یو بل سورت وواياست. (۵۷) او که په مو امام پسي لمونخ کوی نو سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وواياست، پته خوله سئ او د امام قرائت په توجه سره واورئ. (۵۸) که د امام قرائت په لور او ازنه وو نو بېله د ژبي د حرکت څخه، په زړه کي فقط د سورة فاتحه خواته توجه وکړئ. (۵۹) د دې سره بايد انجونو ته دا وروښوول سي چي که په جماعت لمونخ کوي نو دا په پام کي ونيسي چي لومړی بايد د نارينوو، پسې د هلکانو، وروسته د نرنسحيانو او ورپسې د نسحو صفونه وي (۶۰) او هلکان بايد هيڅکله د خلگو سره په يوه صف کي ونه دريږي بلکه خامخا د هغوی تر شا ودریږي. (۶۱) په لمانځه د قرائت لپاره دا ضروري ده چي قرائت بايد د ژبي او شونډانو په حرکت سره وسي. (۶۲)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: د لمانځه نيت څنگه کيږي؟ آیا په خوله ويل ئې ضروري دي؟ تکبير تحریمه څه ته ويل کيږي؟ د تکبير تحریمه په وخت لاسونه څنگه پورته کيږي؟ لاسونه بايد چيري ونيول سي؟ څنگه بايد ونيول سي؟ انجونې بايد څنگه په جمعه سره لمونخ وکړي؟ آیا په امام پسي قرائت ويل کيږي؟ په يوازي لمانځه کي بايد قرائت څنگه وويل سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته وواياست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

^{۵۷}: صحيح المسلم: باب وجوب قراءة الفاتحة في كل ركعة وإنه إذا لم يحسن الفاتحة ولا أمكنه تعلمها قرأ ما تيسر له من غيرها، حديث نمبر: ۸۷۴-۸۸۴، ۱۶۷-۱۶۸ مخونه.

^{۵۸}: الاعراف: ايت نمبر: ۲۰۴.

^{۵۹}: صحيح المسلم: باب وجوب قراءة الفاتحة في كل ركعة وإنه إذا لم يحسن الفاتحة ولا أمكنه تعلمها قرأ ما تيسر له من غيرها، حديث نمبر: ۸۸۴-۸۷۴، ۱۶۷-۱۶۸ مخونه.

^{۶۰}: والسنه أن يصف الرجال ثم الصبيان ثم النساء الخ الفقه الحنفي في ثوب الجديد: ۱ توك، ۲۶۸ مخ.

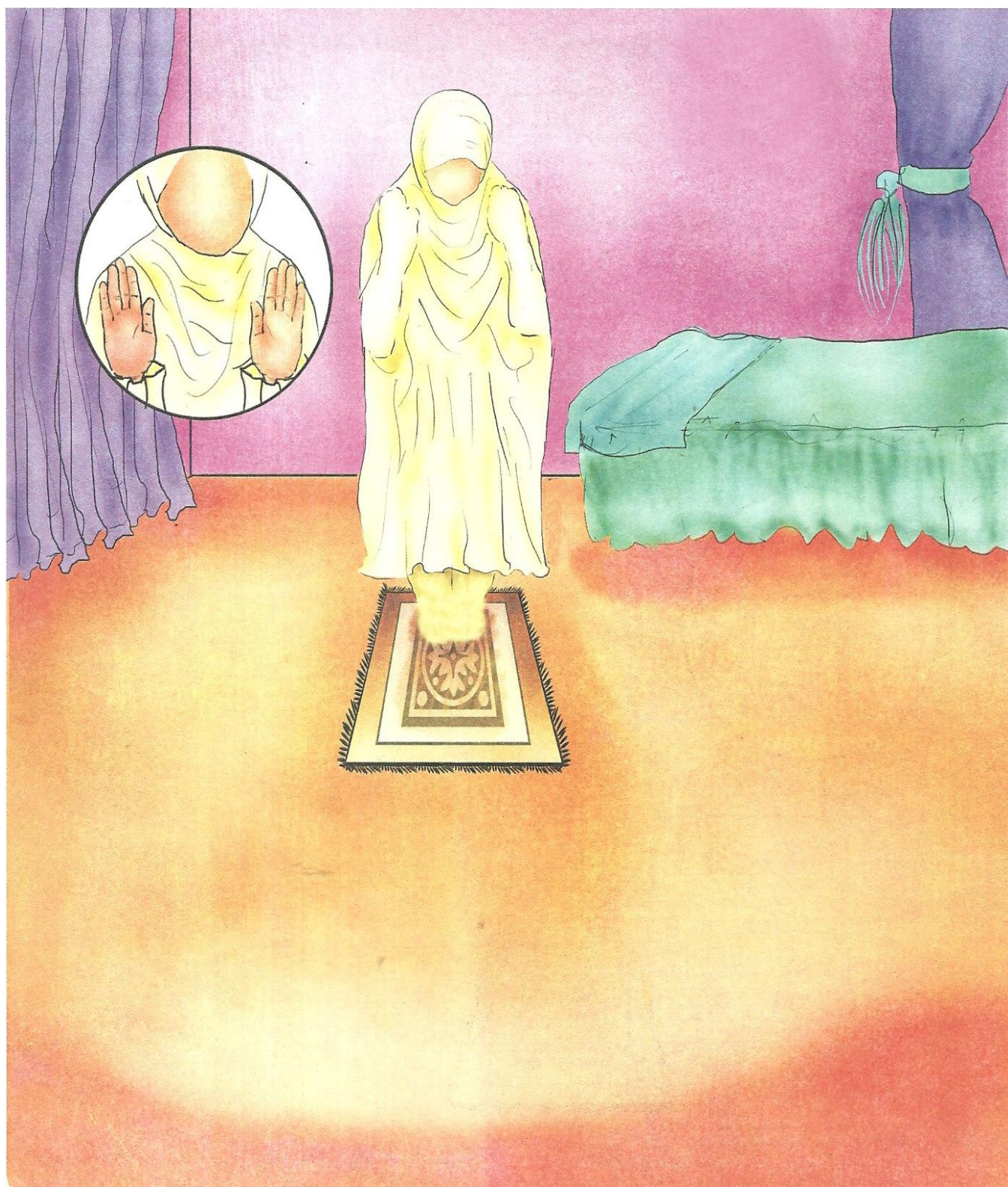
^{۶۱}: صحيح البخاري: باب وضوء الصبيان ومتى يجب عليهم الغسل والطهور وحضورهم الجماعة والعبدان والجنائز وصفوفهم، حديث نمبر: ۸۵۷، ۱۳۹ مخ.

^{۶۲}: المصنف لابن أبي شيبة: باب في قراءة النهار كيف هي في الصلاة، حديث نمبر: ۳۶۷۷، ۳ توك، ۲۴۶ مخ.

تکبیر تحریمه

اللَّهُ أَكْبَرُ (۶۳)

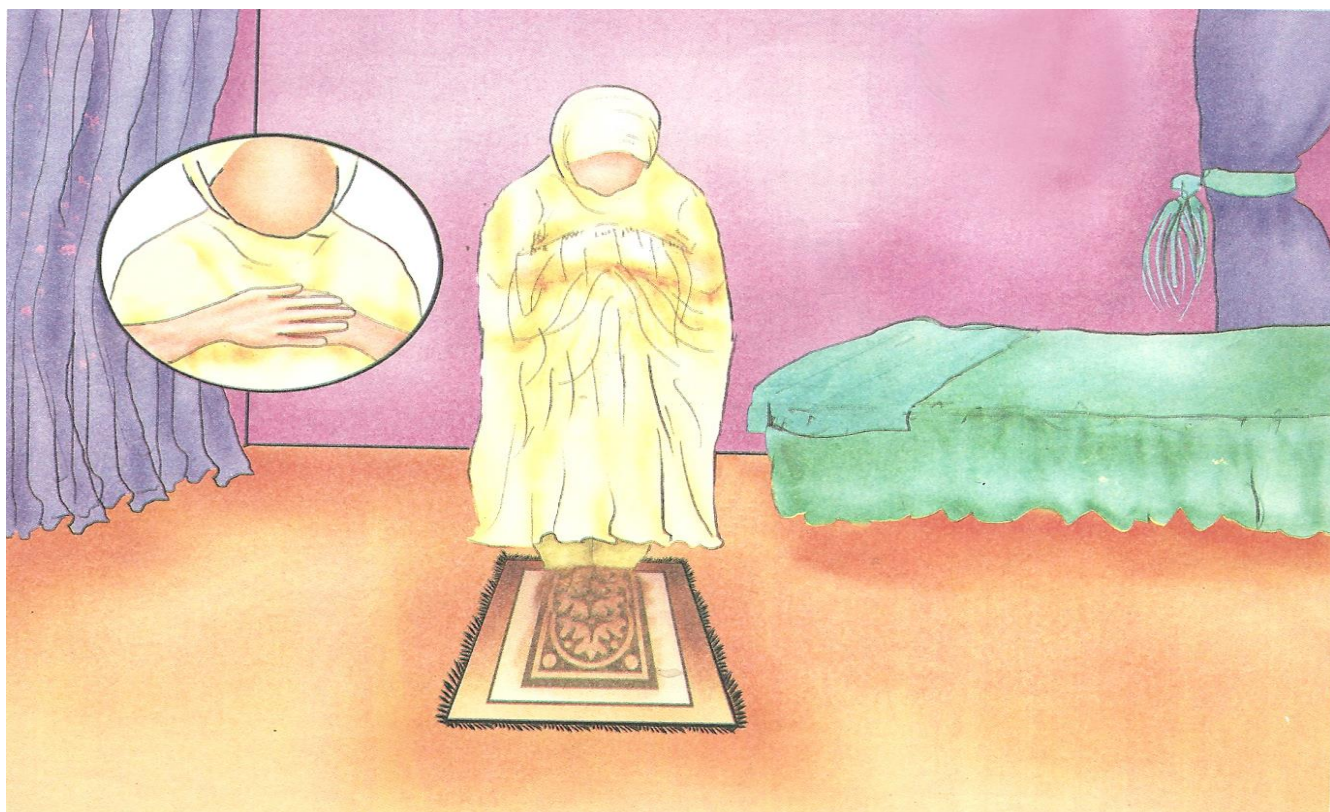

^{۳۳} سنن الترمذی: باب ما جاء ان مفتاح الصلاة الطهور، حدیث نمبر: ۴۰۳، ۲ مع.

بنه، په قيامه (ولاره) کي څه شي ته پام وکړم؟

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: د سورة فاتحه په ويلو کي بنه طريقه داده چي پر هر آيت ودرېږي او ساه واخلي، بيا بل آيت ووايي، ځيني ځيني اياتونه په يوه ساه وويل سي. مثلاً: **پِرَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ** باندي ساه واخلي، بيا پر **الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** باندي، بيا پر **يَوْمَ الدِّينِ** باندي. دا رقم سورة فاتحه وويل سي. (٦٤) خو که تر سورة فاتحه وروسته سورت کي په يوه ساه تريوه زيات اياتونه وويل سي پروانه لري. ★ بېله ضرورته د بدن اندامونو ته حرکت مه ورکوه، ولاړه چي څومره په آرامه وي هغومره بنه ده. (٦٥) دا کار د لمانځه د ادب څخه خلاف دئ چي د بدن ټوله زور پر يوه پښه وي او بله پښه همداسي ايله پرېښول چي انسان پر يوه بغل کور سي، ددې څخه ځان وساته. يا پر دواړو پښو برابره اندازه زور وکړئ يا پر يوه پښه داسي زور وسي چي هغه بله پښه کره نه سي. ★ که اړېمې درسي نو د دفع کولو (بندولو) کوښښ ئې وکړئ. (٦٦) د ولاړي په حالت کي بايد نظر د سجدي پر ځای وي، يوې بلې خواته يا مخامخ کتل مه کوه. (٦٧)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې بنه ورپياد کړئ. مثلاً: ولاړه څنگه اداء کيږي؟ د سورة فاتحه بنه طريقه کومه ده؟ په لمانځه کي داسي درېدل چي ټول زور پر يوه پښه وي، څنگه کار دئ؟ که چاته په لمانځه کي اړېمې ورسې نو بايد څه وکړي؟ د ولاړي په حالت کي بايد کوم ځای ته وکتل سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سئ) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه وراصلاح کړئ.

^{٦٤}: سنن الترمذی: باب في الفاتحة الكتاب، حديث نمبر: ٢٩٧٠، ٦٥٨ مخ.

^{٦٥}: البقرة: آيت نمبر: ٢٣٨

^{٦٦}: صحيح المسلم: باب تسميت العاطس وكراهة التناوب، حديث نمبر: ٧٤٨٦-٧٤٩٤، ١٢٩٣-١٢٩٤ مخونه.

^{٦٧}: صحيح البخاری: باب الالتفات في الصلاة، حديث نمبر: ٧٥١-٧٥٢، ١٢٢ مخ.

داهم را ونبیه چي د قیام په حالت کي ویل کیري؟

﴿الثناء﴾

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ. (٦٨)

﴿سورة الفاتحة﴾

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ★ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ★ الْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ★ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ★ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ★ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ
نَسْتَعِينُ ★ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ★ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ (٦٩)

(آمین)

﴿سورة الكوثر﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ★ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ★ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ★ إِنَّ
شَانِكَ هُوَ الْبَاطِرُ (٧٠)

﴿سورة الاخلاص﴾

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ★ اللَّهُ الصَّمَدُ ★ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ★ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (٧١)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ماشومانو ته د سم تلفظ سره ثناء، سورة فاتحه او نور سورتونه ورپياد کړئ. ترڅو چي زور سبق ئې نه وي پياد کړئ نوی سبق مه ورکوی. د یادولو یوه طریقه داده چي خپله لږ لږ وایاست او ماشومان دي ئې درسره تکرار کړي، ترڅو د ښه تلفظ سره ئې پياد سي. ★ دا طریقه هر ځای په کار اچولای سي. ماشومانو ته دا وروښیاست چي د لوړو دوو سورتونو بغير نور سورتونه یاد سورت درې ایتونه هم ویلای سي. تمرین: د ماشومانو څخه ثناء، سورة فاتحه او نور سورتونه په سم تلفظ واورئ او ددوی څخه وپوښتئ چي د ولاړي په حالت کي باید څه وویل سي؟ او کوم ځای چي غلط وو هغه وراصلاح کړئ.

٦٨: سنن الترمذی: باب ما یقول عند افتتاح الصلاة، حدیث نمبر: ٢٤٢-٢٤٣، ٢٤٧ مخ.

٦٩: القرآن: الفاتحه، ١ پاره.

٧٠: القرآن: الكوثر، ٣٠مه پاره.

٧١: القرآن: الاخلاص، ٣٠مه پاره.

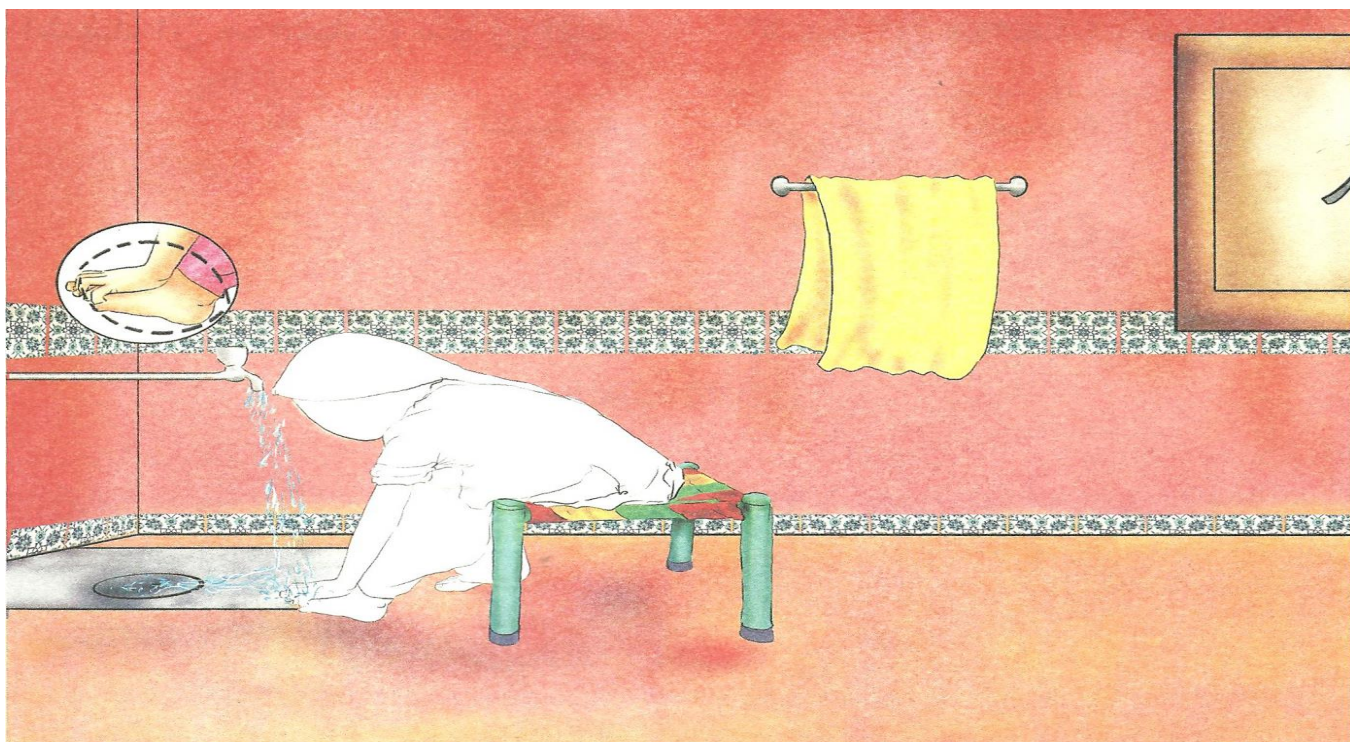
اوس نور کوع څنگه آداء کړم

﴿رکوع ته د تگ په وخت کې [الله اکبر] ووايه﴾

[د رکوع په حالت دغه ووايه]

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ   سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ   سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ (۷۲)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: د انجونو لپاره د هلکانو په رقم ملا سیده کول ضروري نه دي بلکه د هلکانو پر خلاف دومره اندازه کېدل کافي دي چې لاس تر زنگنو پوري ورسېږي. (۷۳) ماشومانو ته ورزده کړئ چې خپلي گوتي پر زنگنو باندي کښېږدي. د گوتو تر منځ باید فاصله نه وي. (۷۴) په رکوع کې ټوله پښه مه سیده کوئ بلکه د زنگنو د مخ طرف یو څه کوږ کړئ. (۷۵) انجونې باید داسې رکوع وکړي چې بازو ئې د بغلو یعنی بدن سره موبنتئ وي. (۷۶) لږ تر لږه رکوع دومره اوږده کړئ چې درې واړه په ارامه سره سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ پکښې وویل سي. (۷۷) په رکوع کې باید د پښو خواته وکتل سي. (۷۸)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: رکوع څه ته وایي؟ رکوع باید څنگه وسي؟ پښې باید څنگه کښېښوول سي؟ په رکوع کې باید لاسونه څنگه کښېښوول سي؟ لږ تر لږه باید رکوع څومره اوږده سي؟ په رکوع کې باید چیرې وکتل سي؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي آداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه وراصلاح کړئ.

^{۷۲} سنن ابی داؤد: باب ما یقول الرجل فی رکوعه وسجوده، حدیث نمبر: ۸۷۴/۸۷۱/۸۶۹، ۱۸۴-۱۸۵مخ.

^{۷۳} المصنف لابن ابی شیبه: باب فی ادق ما یجزی من رکوع وسجود، حدیث نمبر: ۲۵۹۲/۲۵۹۳/۲۵۹۴/۲۵۹۶/۲۵۹۹/۲۶۰۰، ۲توک، ۴۵۲-۴۵۴مخونه.

^{۷۴} المصنف لابن ابی شیبه: باب فی المراه کیف ټکون فی سجودها، حدیث نمبر: ۲۷۹۳، ۵۰۴مخ.

^{۷۵} المصنف لابن ابی شیبه: باب فی ادق ما یجزی من رکوع وسجود، حدیث نمبر: ۵۹۲، ۲توک ۴۵۲مخ.

^{۷۶} المصنف لابن ابی شیبه: باب فی ادق ما یجزی من رکوع وسجود، حدیث نمبر: ۵۹۲، ۲توک ۴۵۲مخ.

^{۷۷} سنن الترمذی: باب ما جاء فی التسییح فی الركوع والسجود، حدیث نمبر: ۲۶۱، ۲۶۲مخ.

^{۷۸} ټولها اداب.... والی ظهر قدمیه حال رکوعه، الدر المختار: کتاب الصلاة، ۲توک، ۲۱۴مخ.

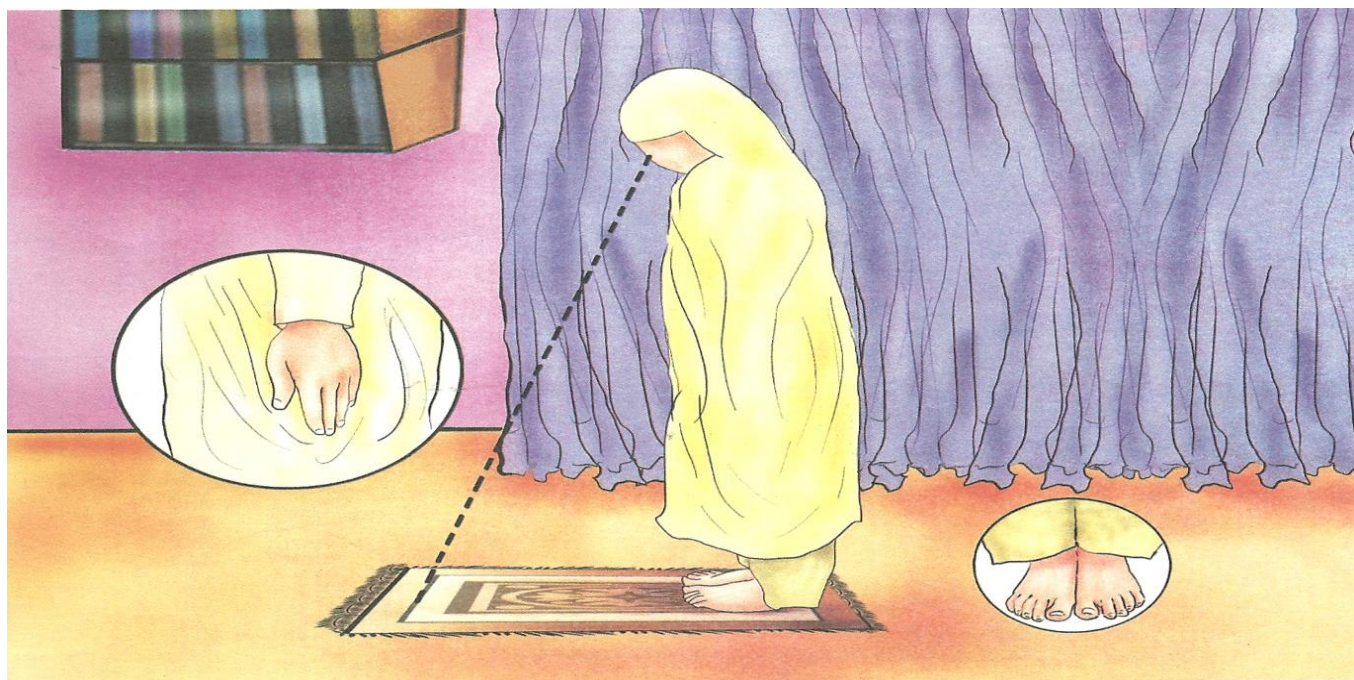
په قومه کي باید څه وویل سي؟

سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ (۷۹)

(که دي په امام پسي اقتداء کړې وه نو دا ووايه)

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ (۸۰)

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: د رکوع څخه تر پورته کېدلو وروسته ولاړه باید دومره سیده وسي چې هېڅ کېوالی پاته نه سي. (۸۱) په دغه حالت کي هم باید د سجدي ځای ته وکتل سي (۸۲) ځيني بنځي د راپورته کېدلو پر وخت د درېدلو پر ځای په داسي حالت کي رکوع ته ځي چې ملا ئې لا هم کره وي، دا طريقه غلطه ده مکمل ځان ورڅخه وساتئ. تر هغو چې بڼه ارام درېدلي نه ياست سجدي ته مه ځئ. (۸۳) ماشومانو ته ور زده کړئ چې سجدي ته د تللو په وخت کي اول سينه کېښته کړي. (۸۴) تر زنگنو وروسته اول باید لاسونه پر مخکه کېښوول سي بيا پزه او تندي. (۸۵)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې بڼه ورپياد کړئ. مثلاً: قومه څه ته وايي؟ د رکوع څخه د راپورته کېدلو په وخت کي د سیده درېدلو پر ځای داغه سي په کره ملا سجدي ته تلل څنگه کار دی؟ صحیح طريقه ئې کومه ده؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چې دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه وراصلاح کړئ.

^{۷۹}: صحيح البخاري: باب ما يقول الامام ومن خلفه اذا رفع رأسه من الركوع، حديث نمبر: ۷۹۵، ۱۲۹مخ.

^{۸۰}: صحيح البخاري: باب فضل اللهم ربنا لك الحمد، حديث نمبر: ۷۹۵، ۱۲۹مخ.

^{۸۱}: صحيح البخاري: باب امر النبي صلى الله عليه وسلم الذي لا يتم ركوعه بالاعادة، حديث نمبر: ۷۹۳، ۱۲۸مخ.

^{۸۲}: ولها اداب... نظره الى موضع سجوده حال قيامه. (الدرالمختار: كتاب الصلاة، ۲توک، ۲۱۴مخ)

^{۸۳}: صحيح البخاري: باب ما يقول الامام ومن خلفه اذا رفع رأسه من الركوع، حديث نمبر: ۷۹۵، ۱۲۹مخ.

^{۸۴}: الصف: لابن ابي شيبة: باب في المرأة كيف تكون في سجودها، حديث نمبر: ۲۷۹۳، ۵۰۴مخ.

^{۸۵}: سنن الترمذي: باب ما جاء في وضع اليدين ونصب القدمين، حديث نمبر: ۲۷۷، ۷۶مخ.

سجده هم رازده کره

﴿په سجده کي دا ووايه﴾

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى   سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى   سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى (۸۶)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ★ په سجده کي سرد دوو لاسو په منځ کي داسي کښيږدي چي دواړي بتي گوتي د غوږ د نرميو سره برابري سي. (۸۷) په سجده کي بايد د لاسو گوتي سره موبنتي وي، يعني يو ځای وي او تر منځ ئې فاصله نه وي. (۸۸) د گوتو منځ بايد د قبلي طرف ته وي. (۸۹) په سجده کي به د انجونو مکمل لاس د څنگلو سره پر مخکه وي. (۹۰) ماشومانو ته ورزده کړئ چي انجوني بايد سجده داسي وکړي چي نس ئې د ورنو سره موبنتي وي او بازو گان ئې په بغل پوري موبنتي وي. (۹۱) په ټوله سجده کي بايد پزه پر مخکه پوري موبنتي وي له مخکي څخه پورته نه سي. (۹۲) ماشومانو ته ونياست چي انجوني بايد پر خپل چپه اړخ کښيني او د پښو دواړي خپري راسته خواته وباسي او يو څه ئې ليري کړي. (۹۳) دا خبره په ياد ولرئ چي د سجده په وخت کي بايد پښې له مخکي څخه پورته نه سي. (۹۴) سجده بايد لږ تر لږه دوامه قدر اوږده سي چي درې واړه سُبْحَانَ رَبِّي الْأَعْلَى په ښه ارامه سره وويل سي. فقط تندي لگول او بيرته ژر پورته کول منع دي. (۹۵)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: سجده څه ته ويل کيږي؟ په سجده کي بايد سر، لاس او بازو څنگه ونيول سي؟ آیا ورنونه بايد د نس سره وموښلول سي؟ په سجده کي بايد د پښو خپري څنگه کښيښوول سي؟ سجده بايد لږ تر لږه په څونه وخت کي وسي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلاي هم سي) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

^{۸۶}: سنن ابی داؤد: باب ما يقول الرجل في الركعة وسجوده، حديث نمبر: ۸۶۹/۸۷۱۸۷۴، ۱۸۴-۱۸۵ مخونه.

^{۸۷}: سنن الترمذی: باب ما جاء ابن يرضع الرجل وجهه اذا سجد، حديث نمبر: ۲۷۱، ۷۵مخ.

^{۸۸}: صحيح البخاری: باب سنة الجلوس في التشهد، حديث نمبر: ۸۲۸، ۱۳۴مخ.

^{۸۹}: صحيح البخاری: باب سنة الجلوس في التشهد، حديث نمبر: ۸۲۸، ۱۳۴مخ.

^{۹۰}: المصنف لابن ابی شيبة: باب في المرأة كيف تكون في سجودها، حديث نمبر: ۲۷۹۳-۲۷۹۸، ۵۰۴-۵۰۵ مخونه.

^{۹۱}: المصنف لابن ابی شيبة: باب في ادنى ما يجزىء في ادنى من الركوع والسجود،

^{۹۲}: صحيح البخاری: باب السجود على الاثف، حديث نمبر: ۸۱۲، ۱۳۲مخ.

^{۹۳}: المصنف لابن ابی شيبة: باب في المرأة كيف تجلس في الصلاة، حديث نمبر: ۲۸۰۷، ۵۰۸مخ.

^{۹۴}: صحيح البخاری: باب السجود على الاثف، حديث نمبر: ۸۱۲، ۱۳۲مخ.

^{۹۵}: سنن الترمذی: باب ما جاء في التسبيح في الركوع والسجود، حديث نمبر: ۲۶۱، ۷۲مخ.

جلسه څنگه وکړم؟

(تردې وروسته (الله اکبر) ووايه او جلسه وکړه او په جلسه کې دا دعاء کېدلای سي)

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَارْفَعْنِيْ وَاجْبُرْنِيْ وَعَافِنِيْ وَاهْدِنِيْ وَارْزُقْنِيْ (۹۶)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: د يوې سجدي څخه تر پورته کېدلو وروسته د التحيات په رقم سيده کښنئ بيا دوهمه سجده وکړئ. مازي سر پورته کول چي ملا سمه سيده نه سي او بيا بلي سجدي ته تلل گناه لري. (۹۷) په سجده کې يا په التحيات کې چي کله کښنئ نو پر چپه اړخ (کوناتي) به کښنئ او د پښو دواړي خپري راسته خوا ته يو څه ليري کړئ او ورنونه يو د بل سره ومونلوئ. (۹۸) په ناسته کې بايد دواړه لاسونه پر ورنو باندي کښښوول سي او د گوتو سرونه داسي وي چي د زنگانه تر سر پوري ورسپري. (۹۹) د ناستي په وخت کې بايد خپلي سينې ته وکتل سي. (۱۰۰) ناسته بايد لږ تر لږه دونه اندازه وسي چي په څونه وخت کې يو وار سُبْحَانَ اللَّهِ ويل کيږي. (۱۰۱) او که دونه اندازه ناسته وسي چي په هغه کې اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَارْفَعْنِيْ وَاجْبُرْنِيْ وَعَافِنِيْ وَاهْدِنِيْ وَارْزُقْنِيْ ويل کېدای سي او په نفلي لمنځونو کې ئې ويل نور هم ښه کار دئ.

تمرين: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: جلسه څه ته ويل کيږي؟ د يوې سجدي څخه د راپورته کېدلو په وخت کې چي سمه ناسته و نه سي او بلي سجدي ته تگ څنگه کار دئ؟ په جلسه کې بايد دواړه لاسونه څنگه کښښوول سي؟ په جلسه کې بايد چيري وکتل سي؟ په جلسه کې کومه دعاء غوښتل ښه کار دئ؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه وراصلاح کړئ.

^{۹۶}: سنن الترمذی: باب ما يقول بين السجدين، حديث نمبر ۲۸۴-۲۸۵، ۷۷مخ.

^{۹۷}: صحيح البخاري: باب امر النبي صلى الله عليه وسلم الذي لا يتم ركوعه بالاعادة، حديث نمبر: ۷۹۳، ۱۲۸مخ.

^{۹۸}: المصنف لابن ابي شيبة: باب في المرأة كيف تجلس في الصلاة، حديث نمبر: ۲۸۰۷، ۵۰۸مخ.

^{۹۹}: صحيح المسلم: باب صفة الجلوس في الصلاة وكيفية الوضع اليدين على الخدين، حديث نمبر: ۱۳۰۷-۱۳۱۱، ۲۳۵-۲۳۶مخونه.

^{۱۰۰}: ولها اداب... والى حجره حال عموه. الدر المنثور: كتاب الصلاة، ۲توک، ۲۱۴مخ.

^{۱۰۱}: صحيح البخاري: باب امر النبي صلى الله عليه وسلم الذي لا يتم ركوعه بالاعادة، حديث نمبر: ۷۹۳، ۱۲۸مخ.

دوهمي سجدي ته څنگه ولاړه سم؟ او ورپسې رکعت څنگه شروع کړم؟

﴿اللَّهُ أَكْبَرُ﴾ او وايه او سجدي ته ولاړه او په سجده کي دا ووايه

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى   سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى   سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ★ دوهمي سجدي ته هم داسي ولاړه سه چي لاسونه پر مخکه کښېږدې بيا پزه او بيا تندي ★ په سجده کي بايد هغه کارونه وسي چي مخکي بيان سول ★ د سجدي څخه د راپورته کېدلو په وخت کي اول بايد تندي د مخکي څخه راپورته کړل سي بيا پزه بيا لاسونه او بيا زنگونه. (۱۰۲) د راپورته کېدلو په وخت کي پر مخکه لاس لگول بڼه نه دي. (۱۰۳) د راپورته کېدلو وروسته د هر رکعت په شروع او تر سورة فاتحه يعني الحمد لله مخکي بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ووايست بيا سورة فاتحه او بيا د قرآن کریم يو سورت. (۱۰۴) د مثال په توگه په اول رکعت کي مو سورة کوثر (إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ) ويلئ وو نو په دوهم رکعت کي سورة اخلاص (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) ووايست.

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: دوهمي سجدي ته بايد څنگه ولاړ سي؟ د سجدي څخه بايد څنگه راپورته سي؟ تر اول رکعت وروسته دوهم رکعت بايد څنگه اداء سي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه وراصلاح کړئ.

۱۰۲: صحيح المسلم: باب صفة الجلوس في الصلاة وكيفية الوضع اليدين على الخدين، حديث نمبر: ۱۳۰۷، ۲۳۵ مخ.
 ۱۰۳: سنن ابى داود: باب في كراهية الاعتدال على اليد في الصلاة، حديث نمبر: ۹۹۲، ۲۰۷ و ۹۹۴، ۲۰۸ مخ.
 ۱۰۴: صحيح المسلم: باب ما يقال بين تكبيرة الإحرام والقراءة، حديث نمبر: ۱۳۵۶، ۲۴۳ مخ.

بنه، اوس نو د قعدې په بازه کي هم خه راته ووايه؟

﴿اوس [الله اکبر] اووايه او د تشهد د پاره کښپنه﴾

ماشومانو ته ئې ور زده کړئ: د قعدې د پاره ناسته هغه رقم ده لکه د دوو سجودو په منخ کي ناسته چي مخکي ئې بيان وسو ★ د التحيات د ويلو پر وخت چي کله اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ تَه وَرَسْبِي نُو د شهادت گوته دي لوري خواته پورته کړي او پر اَلَا اللهُ دې ئې بيرته کښته کړي. (۱۰۵) د اشارې کولو بنه طريقه داده چي د ماينخ گوته او بته گوته د کړي په شکل سره ومونلوي او تر ټولو کوچنۍ يعني خمچه گوته او ددې برابره گوته بندي سي (۱۰۶) او د شهادت گوته داسي پورته سي چي د قبلې طرف ته کږه وي. (۱۰۷) که تر دې حايه هم لمونخ پوره سوئ نه وي مثلاً د ما بنام، ماخوستن يا وتر لمونخ وي نو تر التحيات وروسته پورته سئ (بِسْمِ اللهِ) ووايست بيا سورة فاتحه يا د قرآن کریم يو بل سورت هم ووايست او په قعه کي چي خه ويل کيږي هغه به په راروانو سبقانو کي درونښيو. (ان شاء الله)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکړئ او جوابونه ئې بنه ورپياد کړئ. مثلاً: قعه څه ته وايي؟ په التحيات کي بايد د شهادت په گوته څنگه اشاره وسي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلاي هم سئ) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم حاي غلط وي هغه وراصلاح کړئ.

^{۱۰۵} صحيح المسلم: باب صفة الجلوس في الصلاة وكيفية وضع اليدين على الفخذين، حديث نمبر: ۳۱۰۷-۱۳۱۲، ۲۳۵-۲۳۶ هجوه. انه يرفع الاصبع عند النفي ويضعها عند الاثنيات. کيږي: ۳۲۸ مخ.
^{۱۰۶} سنن النسائي: باب قبض الثنتين من أصابع اليد اليمنى وعقد الوسطى والابهام منها، حديث نمبر: ۱۲۶۸، ۱۷۶ مخ.
^{۱۰۷} سنن النسائي: باب إحناء السبابة في الإشارة، حديث نمبر: ۱۲۷۵، ۱۷۷ مخ.

اوس خوبه هغه شه رابنيې، چي د تشهد په حالت کي ويل کيږي؟

﴿په تشهد کي دا ويل کيږي﴾

{التشهد}

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ
وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا ، وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ (١٠٨)

د رود شريف (الصلوة على محمد ﷺ)

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ، وَعَلَى آلِ
إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ
عَلَى إِبْرَاهِيمَ ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. (١٠٩)

(الدعاء)

❖ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ رَبَّنَا
اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ. (١١٠)

❖ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا (١١١)

❖ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ (١١٢)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: ماشومانو ته التحيات، درود شريف او دعاوي په صحيح تلفظ ورپياد کړئ.

يادونه: ترڅو چي ئې پخوانی درس ياد کړئ نه وي وړاندي سبق مه ورته وايست.

تمرين: د ماشومانو څخه زباني التحيات، درود شريف او دعاوی په صحيح تلفظ سره واورئ او که کوم

ځای غلط وي هغه وراصلاح کړئ.

١٠٨: صحيح البخاری: باب ما يتخير من الدعاء بعد التشهد وليس بواجب، حديث نمبر: ٨٣٥، ١٣٥مخ.

١٠٩: صحيح البخاری: باب ما يتخير من الدعاء بعد التشهد وليس بواجب، حديث نمبر: ٨٣٥، ١٣٥مخ.

١١٠: الابراهيم: ٤٠-٤١.

١١١: الاسراء: ٢٤.

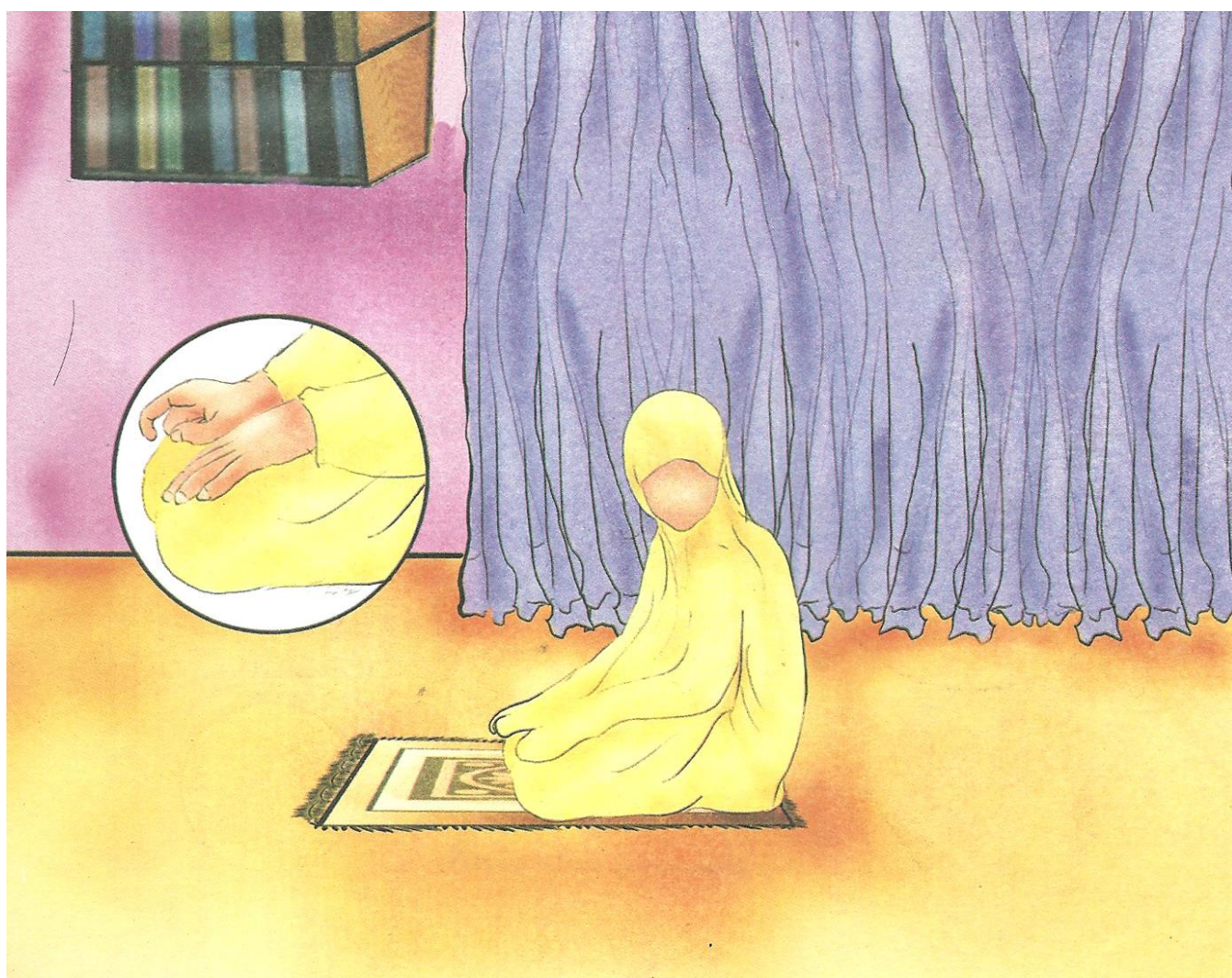
١١٢: البقرة: ٢٠١.

د لمانخه د پای ته رسولو د پاره باید څنگه سلام وگرځول سي؟

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ (۱۱۳)

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: دواړو خواوو ته د سلام گرځولو پر وخت باید مخ دومره وگرځول سي چي شاته ناست نفر ستاسو بارځو وويني. (۱۱۴) کله چي راسته خواته مخ وگرځوي او السلام عليكم ورحمة الله ووايي نو نيت دا وکړه چي پر راسته طرف کوم انسانان او ملائکه دي هغو ته سلام کوي او پر چپه خوا سلام گرځولو کي دانيت وکړه چي پر چپه طرف موجودو انسانانو او ملائکو ته سلام کوي. (۱۱۵)

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتنې وکړئ او جوابونه ئې ښه ورپياد کړئ. مثلاً: د سلام گرځولو پر وخت باید غاړه څومره وگرځي؟ د سلام گرځولو پر وخت باید چيري وکتل سي؟ د السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ د ويلو پر وخت باید کوم نيت وسي؟ (دغه هر سوال او جواب ليکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کړي او که کوم ځای غلط وي هغه ور اصلاح کړئ.

۱۱۳: سنن الترمذی: باب ماجاء في التسليم في الصلاة، حديث نمبر: ۲۹۵، ۷۹مخ.

۱۱۴: صحيح المسلم: باب السلام للتحليل من الصلاة عند فراغها وكيفية، حديث نمبر: ۱۳۱۳-۱۳۱۵، ۲۳۶مخ.

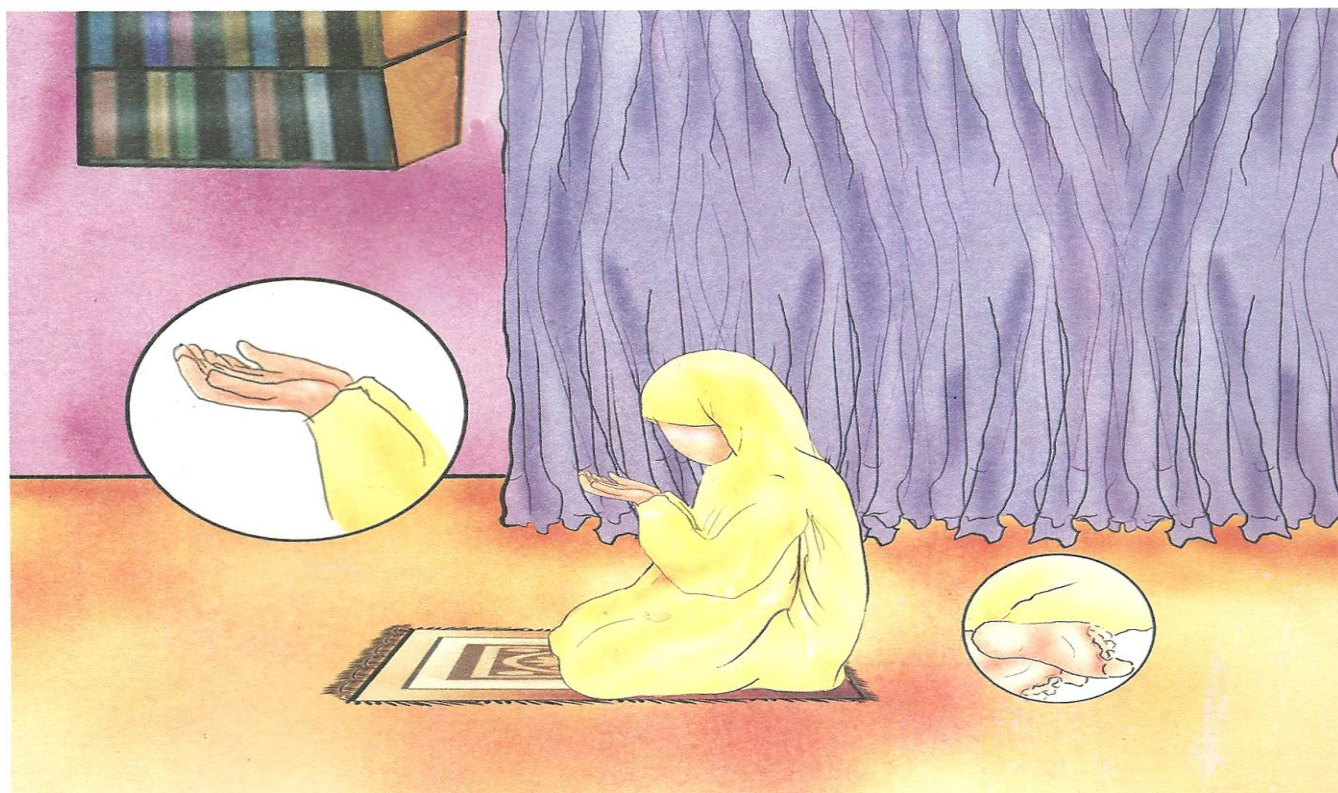
۱۱۵: ونوى بالتسليم الاوولى من على يمينه من الرجال والنساء والحفظة وكذلك في الثانية. (الهداية: كتاب الصلاة، باب صفة الصلاة، ۱۰۴مخ)

ترلمانحه وروسته دعاء هم رازده کره

- ❖ اَسْتَغْفِرُ اللهَ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ (١١٦)
- ❖ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. (١١٧)
- ❖ اللَّهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ (١١٨)

ماشومانو ته ئې ورزده کرې: د دعاء طریقه دواړه لاسونه د سینې تر برابري پوري پورته سي. (١١٩) د دعاء پر وخت باید د لاسو دننې برخه (راسته خوا) مخ ته برابره سي. (١٢٠) د دعاء په ختمېدلو سره باید لاسونه پر مخ تېر سي. (١٢١) ماشومانو ته دغه دعاوي د صحیح تلفظ سره ورپیاد کرې ★ ماشومانو ته ورزده کرې چي په هره ژبه دعاء کولای سي.

تمرین: د ماشومانو څخه په مختلف ډول پوښتني وکرې او جوابونه ئې ښه ورپیاد کرې. مثلاً: د دعاء دپاره باید لاسونه څومره قدر پورته سي؟ آیا د لاسو تر منځ باید فاصله وي؟ فاصله باید څومره وي؟ آیا په خپله ژبه هم دعاء کولای سو؟ (دغه هر سوال او جواب لیکلای هم سي) ماشومانو ته ووايست چي دا عمل په مثالي شکل ستاسو په وړاندي اداء کرې او که کوم ځای غلط وي هغه وراصلاح کرې.

^{١١٦}: صحیح مسلم: باب استحباب الذکر بعد الصلوة وبيان صفته، حدیث نمبر: ١٣٤٢، مخ.
^{١١٧}: سنن ابی داؤد: باب ما یقول الرجل إذا سلم، حدیث نمبر: ١٥١٢، ٣١٠مخ.
^{١١٨}: سنن ابی داؤد: باب فی الاستغفار، حدیث نمبر: ١٥٢٢، ٣١٢مخ.
^{١١٩}: صحیح البخاری: باب رفع الأیدی فی الصلوة لأمر یزل به، حدیث نمبر: ١٢١٨، ١٩٤مخ.
^{١٢٠}: سنن ابی داؤد: باب الدعاء، حدیث نمبر: ١٤٨٥-١٤٨٦، ٣٠٥مخ.
^{١٢١}: سنن ابی داؤد: باب الدعاء، حدیث نمبر: ١٤٨٥/١٤٩٢، ٣٠٥-٣٠٦مخونه.

تاسودا هم و نه ويل، چي د و ترو دعاء کومه ده او شه وخت ويل کيږي؟

(القنوت)

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ، وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفَدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحَقٌ. (۱۲۲)

ماتة د لمانخه رکعتونه هم رازده کره

لمونخ	غير مؤكد سنت تر لمانخه مخکي	مؤكد سنت تر لمانخه مخکي	فرض	سنت مؤكد تر فرضو وروسته	نفل	وتر	نفل	مجموعه رکعتونه	حوالې
سهار	—	۲	۲	—	—	—	—	۴	۱۲۴، ۱۲۳
ماپښين	—	۴	۴	۲	۲	—	—	۱۲	۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۶، ۱۲۵
ماڅيگر	۴	—	۴	—	—	—	—	۸	۱۳۰، ۱۲۹
ماښام	—	—	۳	۲	۲	—	—	۷	۱۳۳، ۱۳۲، ۱۳۱
عشاء	۴	—	۴	۲	۲	۳	۲	۱۷	۱۳۸، ۱۳۷، ۱۳۶، ۱۳۵، ۱۳۴
جمعه مبارکه	—	۴	۲	۲+۴	۲	—	—	۱۴	۱۴۲، ۱۴۱، ۱۴۰، ۱۳۹

ماشومانو ته ئې ورزده کړئ: د و ترو په دريم رکعت کي دعاء قنوت ويل کيږي.

تشریح: د و ترو په آخري رکعت کي تر سورة فاتحه او يو بل قرآني سورة وروسته لاسونه پورته کړه او تکبير ووايه.

(۱۴۳) بيا پورتنی دعاء ووايه. (۱۴۴)

يادونه: ماشومانو ته په صحيح تلفظ سره دعاء قنوت ورپياد کړئ.

تمرین: د ماشومانو څخه په صحيح تلفظ سره دعاء قنوت او وړئ او تر څو چي ئې پياد کړئ نه وي نوي سبق مه ورکوي. د

ماشومانو څخه د ټولو لمنځونو د رکعتو د تعداد پوښتنه وکړئ. ماشومان وپوښتي چي تاسو ته د دوو، درو او څلورو رکعتونو

لرونکي لمانخه طريقه ووايي او د زده کړي لپاره عملي لمونځ ورباندي اداء کړئ او که کوم ځای غلطي ولري هغه وروښياست او

صحيح طريقه ئې هم ورزده کړئ.

^{۱۲۲} المصنف لابن ابی شيبه: كتاب الدعاء، باب ما يدعو به في القنوت، حديث نمبر: ۳۰۳۳۴، ۱۵، ۱۵، ۳۴۲ مخ.

^{۱۲۳} صحيح البخاري: باب المداومة على ركعتي الفجر، حديث نمبر: ۱۱۵۹، ۱۸۵ مخ.

^{۱۲۴} سنن البيهقي الكبرى: باب عدد ركعات الصلوات الخمس، حديث نمبر: ۱۶۹۴، ۱، ۱، ۶۷۸ مخ.

^{۱۲۵} صحيح المسلم: باب جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الركعة قائما وبعضها قاعدا، حديث نمبر: ۱۶۹۹، ۲۹۶ مخ.

^{۱۲۶} سنن البيهقي الكبرى: باب عدد ركعات الصلوات الخمس، حديث نمبر: ۱۶۹۴، ۱، ۱، ۶۷۸ مخ.

^{۱۲۷} صحيح المسلم: باب جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الركعة قائما وبعضها قاعدا، حديث نمبر: ۱۶۹۹، ۲۹۶ مخ.

^{۱۲۸} سنن الترمذي: باب (منه) آخر، حديث نمبر: ۴۲۷، ۱۱۵ مخ.

^{۱۲۹} سنن الترمذي: باب ما جاء في الأربع قبل العصر، حديث نمبر: ۴۲۹-۴۳۰، ۱۱۶ مخ.

^{۱۳۰} سنن البيهقي الكبرى: باب عدد ركعات الصلوات الخمس، حديث نمبر: ۱۶۹۴، ۱، ۱، ۶۷۸ مخ.

^{۱۳۱} سنن البيهقي الكبرى: باب عدد ركعات الصلوات الخمس، حديث نمبر: ۱۶۹۴، ۱، ۱، ۶۷۸ مخ.

^{۱۳۲} صحيح المسلم: باب جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الركعة قائما وبعضها قاعدا، حديث نمبر: ۱۶۹۹، ۲۹۶ مخ.

^{۱۳۳} المصنف لابن ابی شيبه: في ثواب الركعتين بعد المغرب،، حديث نمبر: ۵۹۸۶، ۱۳۳ مخ.

^{۱۳۴} مختصر قيام الليل للمروزي: باب يصل بين المغرب والعشاء أربع ركعات. ۸۵ مخ.

^{۱۳۵} سنن البيهقي الكبرى: باب عدد ركعات الصلوات الخمس، حديث نمبر: ۱۶۹۴، ۱، ۱، ۶۷۸ مخ.

^{۱۳۶} صحيح المسلم: باب جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الركعة قائما وبعضها قاعدا، حديث نمبر: ۱۶۹۹، ۲۹۶ مخ.

^{۱۳۷} سنن ابی داود: باب الصلاة بعد العشاء، حديث نمبر: ۱۳۰۱، ۲۶۹ مخ.

^{۱۳۸} جامع الترمذي: ابواب الوتر، باب لا وتر في ليلة، حديث نمبر: ۴۷۱، ۱۳۸ مخ.

^{۱۳۹} سنن ابن ماجه: باب ما جاء في الصلاة قبل الجمعة، حديث نمبر: ۱۱۲۹، ۱۹۵ مخ.

^{۱۴۰} سنن النسائي: كتاب الجمعة، باب عدد الصلاة الجمعة، حديث نمبر: ۱۴۲۱، ۲۰۵ مخ.

^{۱۴۱} شرح معاني الآثار: كتاب الصلوة، باب التطوع بعد الجمعة كيف هو، حديث نمبر: ۱۹۷۸، ۱۴۱ مخ.

^{۱۴۲} صحيح مسلم: الجمعة، باب الصلاة بعد الجمعة، حديث نمبر: ۲۰۷۸، ۱۴۲ مخ.

^{۱۴۳} المصنف لابن ابی شيبه: باب في رفع اليدين في قنوت الوتر، حديث نمبر: ۷۰۲۸-۷۰۲۶، ۵۳۱ مخ.

^{۱۴۴} فتح الباري لابن حجر العسقلاني: باب القنوت قبل الركوع او بعده، حديث نمبر: ۱۰۰۱-۱۰۰۲، ۶۲۱ مخ.

د لمانجہ او لمانجہ اړوند مسنونې دعاګانې

الله تعالیٰ په قرآن کریم کې فرمایي: (وَإِذَا سَأَلَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ) البقرة: ۱۸۶. (او کله چې پوښتنه وکړي ستا څخه بنده ګان زما (د ليري والي او نژدېوالي زما) نوتته ورته ووايه زه نژدې يم، د دعاء کوونکي سوال قبلوم کله چې نې هغه زما څخه وغواړي) حضرت انس بن مالک رضي الله عنه فرمایي، نبي کریم صلى الله عليه وسلم فرمایلي: ((الدعاء مخ العبادة)) (دعاء د عبادت مغزاو بنياد دی) (رواه الترمذی، باب منه الدعاء مخ العبادة، رقم: ۳۳۷۱)

تر آذان وروسته دعاء

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ
وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ.

يا الله! ددې کامل دعوت او لمانجہ ربه! ته محمد صلى الله عليه وسلم وسيله او فضيلت ورکړې او هغه ته هغه مقام محمود ورکړې چې تا ورسره وعده کړې.

رواه البخاري في كتاب الاذان (۵۷۹) والترمذي في كتاب الصلاة (۱۹۵) والنسائي في كتاب الاذان (۶۷۳)، وابوداؤد في كتاب الصلاة (۴۴۵) وابن ماجه في كتاب الاذان والسنن فيه (۷۱۴) واحمد في باقي مسند المكثرين (۱۴۲۸)

تراوداسه وروسته دعاء

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

ژباړه: زه شاهدي ورکوم چې د الله تعالیٰ څخه ماسوا بل د عبادت لائق نسته، هغه يو دئ شريک نه لري او زه شاهدي ورکوم چې محمد صلی الله عليه وسلم د الله تعالیٰ بنده او د هغه رسول دئ. يا الله! ما په زيات توبه کوونکو او زيات پاكي کوونکو کې شامل کړې.

مسجد ته د داخل کېدلو دعاء

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

ژباړه: يا الله! ما ته د خپل رحمت دروازي را خلاصي کړه.

د مسجد څخه د راوتلو دعاء

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ

ژباړه: يا الله! زه ستا څخه ستا د فضل خواست کوم.

رواه مسلم في كتاب صلاة المسافرين وقصرها (۱۱۶۵) والنسائي في كتاب المساجد (۷۲)، وابوداؤد في كتاب الصلاة (۲۹۳)، وابن ماجه في كتاب المساجد والجماعات (۷۶۴)، واحمد (۱۵۴۷۷) والدارمي في كتاب الصلاة (۱۳۵۸)

تر فرض لمانحہ وروسته دعاگانی

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ (۱۴۵)

ژباړه: یا الله! ته سلام ئې او ستا څخه سلامتیا ترلاسه کيږي، اې د عزت او بزرگۍ خاونده ستا ذات برکتناکه دئ.

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ (۱۴۶)

یا الله! ستا په ذکر، ستا په شکر او ستا په بڼه عبادت کولو کې زما کومک وکړه.

نبي کریم علیه السلام چي به کله سلام وگرځوي نو دا دعاء به يې کول

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ وَمَا

أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَالْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

ژباړه: یا الله! زما مخکني، وروستي، پټ او ښکاره گناهونه را معاف کړې او زما خطاوي را معاف کړې او هغه گناهونه هم را معاف کړې چي ته تر ما ډېر په خبر ئې، ته مقدم ئې، ته مؤخر ئې ستا څخه بغير بل د عبادت لائق نسته.

سنن ابی داؤد، کتاب الصلاة، باب ما يستفتح به الصلاة من الدعاء، رقم الحديث: ۶۴۹

نبي کریم ﷺ چي به تر لمانحہ وروسته راسته لاس پر سر مبارک کښېښووي او دا دعاء به يې ويل

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ اللَّهُمَّ أَذْهَبْ عَنِّي الْهَمَّ وَالْحُزْنَ

ژباړه: د الله په نامه سره چي د هغه بغير بل د عبادت لائق نسته هغه زيات مهربان او رحم کوونکي دئ. یا الله! ته زما څخه غم او پرېشاني ليري کړې.

حصن حصين، ص ۳۰۱ بحواله مسند الزوار، المعجم الأوسط للطبراني، عمل اليوم والليلة لابن السني، عن انس رضي الله عنه

بڼه، اوس نو يو څو مبارک کلمات هم رازده کړه

{ مبارک کلمات }

(الله تعالی ته خوښي دوې کلمې)

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ   سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ

ژباړه: زه د الله تعالی پاکي بيانوم د هغه د ثناء سره او زه د هغه الله تعالی پاکي بيانوم چي د عظمت خاوند دئ.

صحيح البخاري، كتاب الأيمان والتذور، باب إذا قال والله لا أتكلم اليوم فضلي أو قرأ أو سبح، رقم: ۶۱۸۸، صحيح مسلم، كتاب الذكر والدعاء والتوبة والاستغفار، باب فضل التهليل والتسبيح والدعاء، رقم: ۴۸۶۰، سنن الترمذي، كتاب الدعوات عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب ما جاء في فضل التسبيح والتكبير والتهليل والتحميد، رقم: ۳۳۸۹، سنن ابن ماجه، كتاب الادب، باب فضل التسبيح، رقم: ۳۷۹۶، مسند أحمد، رقم: ۶۸۷۰

^{۱۴۵}: سنن ابی داؤد: باب ما يقول الرجل إذا سلم، حديث نمبر: ۱۵۱۲، ۳۱۰ مخ.

^{۱۴۶}: سنن ابی داؤد: باب في الاستغفار، حديث نمبر: ۱۵۲۲، ۳۱۲ مخ.

{ کلمه شهادت }

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

ژباړه: زه شاهدي وركوم چي د الله تعالى څخه ماسوا بل د عبادت لائق نسته، هغه يو دى شريك نه لري او زه شاهدي وركوم چي محمد صلى الله عليه وسلم د الله تعالى بنده او د هغه رسول دى.

صحيح مسلم، كتاب الطهارة، باب الذكر المستحب عقب الوضوء، رقم: ۳۴۵، سنن الترمذی، كتاب الطهارة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب فيما يقال بعد الوضوء، رقم: ۵۰، سنن النسائي، كتاب التطبيق، باب كيف التشهد الأول، رقم: ۱۱۵۵، سنن أبی داؤد، كتاب الصلاة، باب ما يقول اذا سمع المؤذن، رقم: ۴۴۱، سنن ابن ماجه، كتاب الطهارة وسننها، باب ما يقال بعد الوضوء، رقم: ۴۶۲، مسند احمد، رقم: ۱۱۶، سنن الدارمی، كتاب الطهارة، باب القول بعد الوضوء، رقم: ۷۱۰

{ کلمه تمجید }

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

ژباړه: الله پاک دى او ټول تعريفونه الله تعالى لره دي او د الله څخه ماسوا بل د عبادت لائق نسته او الله تر ټولو لوى دى او گناهونو څخه راگرځېدل او پر بنو کارونو قدرت د الله تعالى له طرفه دى چي د لوړي درجې او عظمت خاوند دى.

سنن أبی داؤد، كتاب الصلاة، باب ما يجزى الأُمى والأعجمى من القراءة، رقم: ۷۰۸، سنن ابن ماجه، كتاب الدعاء، باب ما يدعوا اذا اتته من الليل رقم: ۲۸۶۸

{ کلمه توحيد }

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، يُحْيِي وَيُمِيتُ ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ أَبَدًا أَبَدًا ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ كُلُّهُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

ژباړه: د الله تعالى څخه بغير بل د عبادت لائق نسته، هغه يو دى شريك نه لري، هغه لره بادشاهي ده او هغه لره ټوله تعريفونه، هغه ژوند وركوي، هغه مرگ وركوي او هغه ژوندى دى او هغه ته هيڅكله مرگ نسته، ټول خير د هغه په قبضه كي دى او هغه پر هر څه قدرت لري.

سنن الترمذی، كتاب الدعوات عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب ما يقول اذا دخل السوق، رقم: ۳۳۵۰، سنن ابن ماجه، كتاب التجارات، باب الأسواق ودخولها، رقم: ۲۲۲۶، سنن الدارمی، كتاب الاستئذان، باب ما يقول اذا دخل السوق، رقم: ۲۵۷۶

{ کلمه استغفار }

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ★ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا
اسْتَطَعْتُ ★ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ ★ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي
★ فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ.

ژباړه: يا الله! ته زما پروردگار ئې، ستا خلقه بغير بل د عبادت لائق نسته، تا زه پيدا كړئ يم او زه ستا بنده يم او زه ستا پر عهد او وعده باندي تر خپل وس پوري ولاړ يم. زه د خپلو بدو اعمالو خلقه په تا سره پنا غواړم، زه اقرار كوم چي ستا پر ما ډېري پېرزويني دي او زه پر خپله گناه اقرار كوم نو ما معاف كړه حكه چي ستا خلقه بغير بل د گناهونو بخښونكئ نسته.

(مشكوة: صفحه: ۲۰۴)

{ د استغفار لنډې كلمې }

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

ژباړده: زه د الله تعالیٰ خلقه بخښنه غواړم چي دهغه بغير بل د عبادت لائق نسته چي ژوندي دي او د هر شي اختيار لرونكئ دي او زه هغه ته توبه كارم.

سنن ابی داؤد، كتاب الصلاة، باب فی الاستغفار، رقم: ۱۲۹۶، مسند أحمد، رقم: ۱۰۶۵۲، (مشكوة: صفحه: ۲۰۵)

{ کلمه رد کفر }

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ شَيْئًا وَ أَنَا أَعْلَمُ بِهِ ★ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ
بِهِ تَبْتُ عَنْهُ ★ وَتَبَّرْتُ مِنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ وَالْكَذِبِ وَالْغَيْبَةِ وَالْبِدْعَةِ وَالنَّمِيمَةِ وَ
الْفَوَاحِشِ وَالْبُهْتَانِ وَالْمَعَاصِي كُلِّهَا ★ وَأَسْلَمْتُ وَأَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ.

ژباړه: يا الله! زه په تا سره پناه غواړم چي يوشی..... او ستا شريك ئې كړم او زه بخښنه غواړم په تا سره له هغي گناه خلقه چي زه په خبر نه يم. يا الله! ما د هري گناه خلقه توبه وكړه او زه بېزاره سوم د كفر، شرك، درواغو، غيبت، بدعت، شيطان، بې حيا خبرو، پر چا تور پوري كول (تهمت لگول) او ټولو گناهو خلقه او زه مسلمان يم او (په پاك زړه سره) وایم چي د الله تعالیٰ خلقه بغير بل معبود نسته او محمد صلی الله علیه وسلم د الله جل جلاله رسول دي.

قد نقل اهل العلم هذه الكلمات المباركة في كتب الاحاديث او في الكتب الاسلاميه و معانيها صحيحة و مفهومها مقبول

شماره	كتاب	طبع
١	القرآن	تنزيل من رب العلمين
٢	صحيح البخاري	دار السلام رياض
٣	صحيح مسلم	دار السلام رياض
٤	الجامع الترمذى	دار السلام رياض
٥	سنن ابى داؤد	دار السلام رياض
٦	سنن ابن ماجه	دار السلام رياض
٧	سنن النسائي	دار السلام رياض
٨	المصنف لابن ابى شيبه	المجلس العلمي بيروت لبنان
٩	مرقاة المفاتيح	مكتبه رشيديه كوئته
١٠	كنز العمال	دار الكتب علميه بيروت لبنان
١١	فتح البارى لابن حجر عسقلاني	قديمي كتب خانه كراچي
١٢	نصب الرايه	مكتبه حقانيه پېنپور
١٣	مسند احمد بن حنبل	مؤسسة الرسالة بيروت لبنان
١٤	سنن دارمى	دار الحديث قاهره
١٥	ردالمحتار	مكتبه رشيديه كوئته
١٦	هدايه	مكتبه رشيديه كوئته
١٧	هنديه	مكتبه رشيديه كوئته
١٨	حاشية الطحطاوى	مكتبه رشيديه كوئته
١٩	الفقه الحنفى فى ثوبه الجديد	مكتبه حقانيه پېنپور

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**